

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ ΜΕΙΖΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 19 Μαΐου 2021, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Μαρία Αθανασοπούλου και Ασημίνα Σαντοριναίου, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Σταμάτιος Πουλής, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Νεκταρία Δουλιανάκη, Βασιλική Πέππα και Γρηγόριος Βαλληνδράς, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από ...2016 ... αίτηση και τους από ...2018 ... πρόσθετους λόγους, της ..., η οποία παραστάθηκε δια δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 του πληρεξουσίου της δικηγόρου Ιωάννη Σαμέλη (ΑΜ/ΔΣΑ 24317).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη, και

Κατά της Περιφέρειας ..., ως καθολικής διαδόχου του νομαρχιακού διαμερίσματος ..., εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε δια δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 του πληρεξουσίου της δικηγόρου Κωνσταντίνου Γούναρη (ΑΜ/ΔΣ Ξάνθης 78).

Με την αίτηση και τους πρόσθετους λόγους αυτής επιδιώκεται η αναίρεση της .../2016 απόφασης του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης.

Τον Επίτροπο Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά την από 19.5.2021 έγγραφη γνώμη του και πρότεινε την απόρριψη της αίτησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με χρήση της υπηρεσίας τηλεδιάσκεψης e:Presence.gov.gr, με παρόντες τους Δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τη Σύμβουλο Ασημίνα Σακελλαρίου που είχε κώλυμα (άρθρο 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020).

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Βασιλικής Πέππα και αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον νόμο

1. Η υπόθεση παραπέμφθηκε ενώπιον της μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου με την .../2021 απόφαση της ελάσσονος Ολομέλειας αυτού.

2. Με την ένδικη αίτηση και τους πρόσθετους λόγους αυτής ζητείται η αναίρεση της .../2016 απόφασης του IV Τμήματος, με την οποία απορρίφθηκε η από ...2013 (ΑΒΔ .../2013) έφεση της ήδη αναιρεσείουσας κατά της εκκληθείσας ... απόφασης του Οικονομικού Επιθεωρητή της Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης ... του υπουργείου Οικονομικών. Με την απόφαση αυτή η αναιρεσείουσα καταλογίστηκε, ως μέλος επιτροπής παραλαβής του νομαρχιακού διαμερίσματος ..., αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τα πρόσωπα που ρητώς αναφέρονται σε αυτήν και υπέρ της Περιφέρειας ..., οιονεί καθολικής διαδόχου της ανωτέρω νομαρχιακής αυτοδιοίκησης (άρθρο 283 παρ. 2 του ν. 3852/2010, Α' 87), με το ποσό των 5.500,00 ευρώ. Το εν λόγω ποσό φέρεται ότι συνιστά έλλειμμα στη χρηματική διαχείριση του ως άνω νομαρχιακού διαμερίσματος κατά τη διαχειριστική χρήση από 1.1.2005 έως 31.12.2005. Επίσης καταλογίστηκε με τις αναλογούσες στο έλλειμμα αυτό προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής ποσού 5.445,00 ευρώ, ήτοι συνολικώς με το ποσό των 10.945,00 ευρώ.

3. Για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (με το ... ηλεκτρονικό παράβολο). Κατά τα λοιπά η ένδικη αίτηση και οι πρόσθετοι λόγοι αυτής, όπως αναπτύσσονται στα από ...2021 και ...2021 νομίμως κατατεθέντα υπομνήματα, έχουν ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως. Επομένως, είναι τυπικά δεκτοί και πρέπει να ερευνηθούν περαιτέρω.

4. Με το προαναφερθέν από ...2021 υπόμνημά της, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι στην ένδικη υπόθεση συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 67 του ν. 4735/2020, κατά συνέπεια ότι πρέπει να αρθεί ο εις βάρος αυτής καταλογισμός. Το ανωτέρω ζήτημα, για το οποίο δεν απαιτείται νέα έρευνα του πραγματικού της υπόθεσης, θα εξετασθεί πάντως αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο, δικάζον ανααιρετικώς, διότι αφορά στην ερμηνεία νέας ρύθμισης ως προς την εφαρμογή της σε ανααιρετική δίκη (ΕλΣυν Ολομ. 2000/2020 σκέψη 4).

5. Στο άρθρο 67 του ν. 4735/2020 (Α' 197/12.10.2020), με τίτλο «Δαπάνες ενταλμάτων γενομένων επί τη βάσει ελέγχων Υπηρεσιών

Δημοσιονομικού Ελέγχου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου», ορίζονται τα εξής: «1. Αίρεται το αξιόποιο των πράξεων αιρετών και υπαλλήλων, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, οι οποίες αφορούν πληρωμές ενταλμάτων που έλαβαν χώρα μέχρι 31.7.2019 και οι οποίες διενεργήθηκαν επί τη βάση ελέγχων των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) και του Ελεγκτικού Συνεδρίου και παύουν οριστικά οι ποινικές και πειθαρχικές διώξεις εναντίον των προσώπων αυτών, καθώς και κάθε διαδικασία καταλογισμού σε βάρος τους». Ακολουθώντας, στο άρθρο 93 του ν. 4745/2020 (Α΄ 214/6.11.2020), με τίτλο «Ερμηνευτική διάταξη του άρθρου 67 του ν. 4735/2020», ορίζονται τα εξής: «Η αληθής έννοια του άρθρου 67 του ν. 4735/2020 (Α΄ 197) καταλαμβάνει αποκλειστικά και μόνο περιπτώσεις που έχουν ελεγχθεί από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και το Ελεγκτικό Συνέδριο έως τη λήξη του προληπτικού ελέγχου και οι οποίες κρίθηκαν νόμιμες πριν την πληρωμή τους από τους Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού, εκτός εάν τα πρόσωπα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ανωτέρω άρθρου προκάλεσαν δολίως τη θεώρησή τους ή εάν διαπιστωθεί έλλειμμα ύστερα από κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή των ελεγκτικών υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους».

6. Η Ολομέλεια υπενθυμίζει (ΕλΣυν Ολ. 2000/2020 σκέψη 7) ότι όταν εγείρεται, έστω και οίκοθεν, ζήτημα συνταγματικότητας μιας νομοθετικής διάταξης, η εξέταση του ζητήματος τούτου από το Δικαστήριο, σεβόμενο την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών, δεν είναι επιτρεπτό να επιχειρηθεί προτού διερευνηθεί, μέσω της τεχνικής της σύμφωνης με το Σύνταγμα ερμηνείας, η έννοια της αμφισβητηθείσας διάταξης, έτσι, όμως, που η σχετική κρίση να στηριχθεί σε ό,τι η νομοθετική εξουσία αποτύπωσε όντως ως κανόνα δικαίου στην εν λόγω διάταξη. Αναγκαία προϋπόθεση πάντως για να υποστεί μια νομοθετική ρύθμιση τον δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας αυτής, είναι όπως η ελεγχόμενη ρύθμιση επενεργεί όντως στην ένδικη υπόθεση. Τούτο δε διότι ο κατά το ισχύον Σύνταγμα έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων δεν ασκείται αφηρημένως, ερήμην συγκεκριμένου πραγματικού επί του οποίου η κρίσιμη διάταξη εφαρμόζεται, αλλά πάντα εν όψει συγκεκριμένης υπαγωγής πραγματικού σε εφαρμοστέο κανόνα νομοθετικού επιπέδου (πρβ. ΣτΕ Ολ. 1943/2018 σκέψη 8).

7. Από τη γραμματική ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 67 του ν. 4735/2020, η οποία μεταξύ άλλων αναφέρεται σε «παύση της διαδικασίας καταλογισμού», εις βάρος αιρετών και υπαλλήλων των οτα και των δύο βαθμών, συνάγεται ότι η διάταξη αυτή αφορά σε καταλογιστικές διαδικασίες οι οποίες παραμένουν εκκρεμείς, ήτοι που δεν έχουν ακόμη περατωθεί με την έκδοση καταλογιστικών πράξεων. Αν σκοπός του

νομοθέτη ήταν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης και οι περατωθέντες καταλογισμοί, ανεξαρτήτως της συνταγματικότητας μιας τέτοιας επιλογής, ιδίως σε υποθέσεις η εκδίκαση των οποίων εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου, τούτο θα διατυπώνονταν ρητώς στο νομοθετικό κείμενο (πρβλ. τη διατύπωση των αναφερόμενων στην κάλυψη τυπικών παραλείψεων κατά τη διαδικασία ανάληψης και πραγματοποίησης των δαπανών των οτα διατάξεων των άρθρων 26 του ν. 3274/2004, Α' 195, και 34 του ν. 3801/2009, Α' 163, ΕλΣυν Ολ. 506/2011, 1824/2019, 486/2019). Επίσης, στο πεδίο εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης εμπίπτουν, κατά το γράμμα αυτής, όχι μόνον η πληρωμή του εντάλματος αλλά και οι προηγηθείσες αυτής διαχειριστικές πράξεις, αντιστοίχως δε, τα αιρετά και υπαλληλικά όργανα που συμμετείχαν στην έκδοση των πράξεων αυτών.

8. Δοθέντος ότι ο επιβαλλόμενος σε βάρος του οικείου υπολόγου ή συνενθυνομένου καταλογισμός δεν έχει χαρακτήρα ποινικής κύρωσης αλλά χαρακτήρα αποκαταστατικό ελλειματικής διαχείρισης (βλ. ΕλΣυν Ολ. πρακτικά 4ης Γεν. Συν./5.2.2020, Θέμα Β'), εξεταστέα τυγχάνει στην ένδικη υπόθεση η εφαρμογή της επίδικης ρύθμισης του άρθρου 67 του ν. 4735/2020, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά την έκδοση της μεταγενέστερης διάταξης του άρθρου 93 του ν. 4745/2020 και ισχύει κατά τον χρόνο συζήτησης της υπόθεσης στην Ολομέλεια. Εξ αυτού δε παρέπεται ότι αποβαίνει αλυσιτελές για τις ανάγκες της παρούσας υπόθεσης, επομένως μη εξεταστέο, το ζήτημα του χαρακτηρισμού της διάταξης του άρθρου 93 του ν. 4745/2020 ως γνησίως ερμηνευτικής ή ψευδοερμηνευτικής.

9. Με τη διάταξη του άρθρου 93 του ν. 4745/2020 περιεστάλη, κατά το γράμμα αυτής, το πεδίο εφαρμογής της ρύθμισης του άρθρου 67 του ν. 4735/2020 και μάλιστα διττώς: Αφενός, ως προς τα πρόσωπα που καταλαμβάνονται από τη ρύθμιση αυτή, καθώς ορίζεται ότι εξαιρούνται όσοι προκάλεσαν «δολίως» τη θεώρηση του εντάλματος. Αφετέρου, ως προς τις «περιπτώσεις» που αφορά η εν λόγω ρύθμιση, καθώς ορίζεται ότι εξαιρούνται εκείνες για τις οποίες ήθελε διαπιστωθεί έλλειμμα και μάλιστα από τα νυν υφιστάμενα αρμόδια όργανα εξωτερικού και εσωτερικού κατασταλτικού ελέγχου, δηλαδή το Ελεγκτικό Συνέδριο και τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων του υπουργείου Οικονομικών. Επομένως, με τη νέα διάταξη, με την οποία επιχειρείται, κατά τον τρόπο που επέλεξε η νομοθετική εξουσία, η «επάνοδος» στον κανόνα της δημοσιονομικής ευθύνης, υποχωρεί η προσωπική απαλλαγή των ως άνω οργάνων, όπως αρχικώς επιχειρήθηκε να ρυθμισθεί με το άρθρο 67 του ν. 4735/2020, αφού, σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείμματος από τα όργανα ελέγχου, δεν παύουν, κατά το γράμμα της διάταξης, οι διαδικασίες καταλογισμού των δημοσιονομικώς υπευθύνων και μάλιστα ανεξάρτητα

από την τυχόν ύπαρξη προσώπων που προκάλεσαν «δολίως» τη θεώρηση των επίμαχων κάθε φορά ενταλμάτων.

10. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι με την επιγενόμενη διάταξη του άρθρου 93 του ν. 4745/2020 δεν αναιρέθηκε η νομοθετική επιλογή να υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της ρύθμισης μόνον δημοσιονομικές διαδικασίες για τις οποίες δεν έχει εισέτι εκδοθεί καταλογιστική πράξη. Υπό πάσαν, πάντως, εκδοχήν, η αναφορά της εν λόγω διάταξης σε περιπτώσεις που αφορούν ελλείμματα διαπιστωθέντα από τις ελεγκτικές υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων καταλαμβάνει, για την ταυτότητα του νομικού λόγου και κατά την αληθή και σύμφωνη με τα άρθρα 26 παρ. 3, 20 παρ. 1, 98 παρ. 1, 4 παρ. 5 και 102 παρ. 5 του Συντάγματος βούληση του νομοθέτη, εκείνες, στις οποίες διαπιστώθηκε έλλειμμα κατόπιν διενέργειας κατασταλτικού ελέγχου από το εκάστοτε κατά νόμον αρμόδιο όργανο της Διοίκησης για τον έλεγχο αυτόν.

11. Η ένδικη υπόθεση αφορά τη νομιμότητα του επιβληθέντος δια της ... απόφασης καταλογισμού εις βάρος της αναιρεσείουσας, υπαλλήλου στα β' βαθμού, για έλλειμμα που διαπιστώθηκε κατόπιν διαχειριστικού ελέγχου που διενεργήθηκε από την οικεία Οικονομική Επιθεώρηση στην οικονομική διαχείριση του νομαρχιακού διαμερίσματος ... της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ..., λόγω της ανοικείας εξόφλησης χρηματικού εντάλματος πληρωμής που εκδόθηκε από την υπηρεσία δημοσιονομικού ελέγχου Όμως, εν όψει όσων έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις, η υπό κρίση υπόθεση εξαιρείται από την εφαρμογή των απαλλακτικών ρυθμίσεων του άρθρου 67 του ν. 4735/2020, καθόσον, πέραν του ότι η εις βάρος της αναιρεσείουσας καταλογιστική διαδικασία έχει ήδη περατωθεί, με την έκδοση της προαναφερόμενης καταλογιστικής απόφασης, η ένδικη υπόθεση αφορά σε έλλειμμα που διαπιστώθηκε από τις υπηρεσίες της Οικονομικής Επιθεώρησης, οι ελεγκτικές αρμοδιότητες της οποίας έχουν, μετά την κατάργησή της, τον Ιούλιο του 2014, περιέλθει στις διάφορες επιμέρους Διευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, όπως τούτο ειδικότερα προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 13, 15, 16, 23, 24 και 26 του ν. 3492/2006 (Α' 210), 1, 2, 3 και 7 του π.δ/τος 24/2008 (Α' 48), 13 του ν. 4151/2013 (Α' 103), πρώτου παρ. ε' περ. 3α του ν. 4254/2014 (Α' 85) και 54 του νεότερου Οργανισμού του υπουργείου Οικονομικών (π.δ. 142/2017, Α' 181). Κατόπιν αυτών το Δικαστήριο πρέπει να προχωρήσει στην εξέταση των προβαλλόμενων με την ένδικη αίτηση και τους πρόσθετους λόγους αυτής λόγω.

12. Κατά τη μειοψηφούσα όμως γνώμη του Συμβούλου Γεωργίου Βοΐλη, η ένδικη υπόθεση και εις βάρος της ήδη αναιρεσείουσας εκδοθείσα για την ως άνω αιτία καταλογιστική πράξη υπάγεται στην ευνοϊκή ρύθμιση που αίρει τον σχετικό καταλογισμό του άρθρου 67 του νόμου 4735/2020

- η οποία είναι σαφής και πλήρης με συνέπεια να μην απαιτείται ερμηνεία αυτής με το μεταγενέστερο άρθρο 93 του ν. 4745/2020 που ισχύει για το μέλλον και όχι αναδρομικά - καθόσον η έκδοση μιας καταλογιστικής πράξης δεν περατώνει την καταλογιστική διαδικασία παρά μόνον όταν αυτή φθάσει στο τελικό της στάδιο και συγκεκριμένα στην εξόφληση του καταλογισθέντος ποσού. Είναι δε άσχετο και αδιάφορο από την άποψη της υπαγωγής σε αυτή την ευνοϊκή ρύθμιση το όργανο που εξέδωσε την καταλογιστική πράξη αφού ο νόμος δεν το θέτει ως προϋπόθεση υπαγωγής μιας περίπτωσης σε αυτή τη ρύθμιση. Διαφορετική άλλωστε εκδοχή θα προσέκρουε στις θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας αφού θα υφίστατο μια διαφορετική άνιση μεταχείριση ομοίων προσώπων και καταστάσεων με βάση το τυχαίο κριτήριο του χρόνου έκδοσης της καταλογιστικής πράξης που ως γνωστόν ποικίλει μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών και που υπερβαίνει το αναγκαίο και πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρο. Η γνώμη όμως αυτή δεν κράτησε.

13. Με την πληττόμενη απόφασή του, το δικάσαν Τμήμα, κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματά κρίση του, δέχθηκε τα εξής: Σύμφωνα με την ...έκθεση του Οικονομικού Επιθεωρητή της Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης ... του υπουργείου Οικονομικών, όπως συμπληρώθηκε με την ... όμοια, κατόπιν διαχειριστικού – οικονομικού ελέγχου που διενεργήθηκε στην οικονομική διαχείριση χρήσης από 1.1.2005 έως 31.12.2005, του νομαρχιακού διαμερίσματος .. της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ..., αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με την .../...2005 απόφαση της 4ης νομαρχιακής επιτροπής του νομαρχιακού διαμερίσματος ...εγκρίθηκε η διενέργεια δαπάνης για την πραγματοποίηση «πολιτιστικών εκδηλώσεων ευρείας απήχησης συναυλίας θρησκευτικής μουσικής με τη ... χορωδία “...” τη Μ. Πέμπτη 28 Απριλίου στο δημοτικό θέατρο της ... του Ν. ...», με απευθείας ανάθεση στη ..., έχουσα ως αντικείμενο εργασιών «Δημοσιογράφος, Ραδιοτηλεοπτικές Παραγωγές και εκμεταλλεύσεις». Σε εκτέλεση της απόφασης αυτής εκδόθηκε το από ...2005 ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ του εκπροσωπούντος το νομαρχιακό διαμέρισμα ... Αντινομάρχη και της αναδόχου, με το οποίο ανατέθηκε σε αυτήν ο συντονισμός των προαναφερόμενων εκδηλώσεων έναντι του ποσού των 5.500,00 ευρώ. Ωστόσο, με την .../...2005 (σε ορθή επανάληψη) απόφαση της ίδιας νομαρχιακής επιτροπής αποφασίσθηκε ότι οι συγκεκριμένες εκδηλώσεις θα ματαιώνονταν «λόγω του προγραμματισμού ανάλογης εκδήλωσης από την Ι.Μ. ». Με την εν λόγω απόφαση ορίστηκε περαιτέρω ότι με την ίδια αμοιβή των 5.500,00 ευρώ η ανάδοχος θα αναλάμβανε τον συντονισμό «και την προετοιμασία άλλων πολιτιστικών και λοιπών εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν εντός των μηνών Απριλίου Μαΐου 2005 σε διάφορα δημοτικά διαμερίσματα του Ν. ...». Παρά τη ματαίωση της συναυλίας, εκδόθηκε από την υπηρεσία

δημοσιονομικού ελέγχου ... στο όνομα της ανωτέρω αναδόχου το ... οικονομικού έτους 2005 χρηματικό ένταλμα πληρωμής, ποσού 5.500,00 ευρώ προς εξόφληση των φερόμενων ως εκτελεσθεισών ως άνω υπηρεσιών. Μεταξύ των δικαιολογητικών που διαβιβάστηκαν στην οικεία υπηρεσία δημοσιονομικού ελέγχου για την έκδοση του επίμαχου χρηματικού εντάλματος περιλαμβάνονταν: α) Το ανωτέρω από ...2005 ιδιωτικό συμφωνητικό, β) το .../...2005 τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών, ποσού 5.500,00 ευρώ που εξέδωσε η ανάδοχος για την πληρωμή της ορισθείσας στο συμφωνητικό αμοιβής και στο οποίο αναφερόταν ως είδος παρασχεθείσας υπηρεσίας «Οργάνωση συναυλίας της ... Χορωδίας “...”» και γ) το από ...2005 πρωτόκολλο παραλαβής τριμελούς επιτροπής παραλαβής υλικών, στο οποίο βεβαιωνόταν ενυπογράφως «η παραλαβή όλων των υλικών που αναφέρονται λεπτομερώς στο αριθ. ... τιμολόγιο». Το εν λόγω χρηματικό ένταλμα πληρωμής εξοφλήθηκε από τη διεύθυνση οικονομικών υπηρεσιών του νομαρχιακού διαμερίσματος ... με την είσπραξη από την ανάδοχο ισόποσης επιταγής. Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του ελέγχου, η εξοφληθείσα με το ως άνω χρηματικό ένταλμα πληρωμής δαπάνη αφορούσε σε συναλλαγή που δεν πραγματοποιήθηκε. Το δε ανύπαρκτο της συναλλαγής προέκυπτε, ιδίως, από τα ακόλουθα: (i) Καίτοι βάσει του υπογραφέντος ιδιωτικού συμφωνητικού το νομαρχιακό διαμέρισμα ... αναλάμβανε για την πραγματοποίηση της εκδήλωσης, τη φροντίδα και διασφάλιση του χώρου που θα πραγματοποιείτο αυτή, την καταβολή των πάσης φύσεως δικαιωμάτων στους αρμόδιους φορείς, την αντιμετώπιση των εξόδων διαφήμισης, την ευθύνη για οποιαδήποτε πρόσληψη και μισθοδοσία (ταμίας, ηλεκτρολόγος, εργάτες, μουσικοί κ.λπ.) καθώς και τις επιβαρύνσεις όλων των ασφαλιστικών ταμείων όλων των προσώπων που θα απασχολούνταν στη μουσική εκδήλωση, εντούτοις από τον έλεγχο των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων στα βιβλία του νομαρχιακού διαμερίσματος ... δεν προέκυψε εξόφληση καμίας δαπάνης που να σχετίζεται με την διοργάνωση της συγκεκριμένης εκδήλωσης. (ii) Κατά την επίδικη διαχειριστική περίοδο η ανάδοχος και φερόμενη ως δικαιούχος του εντάλματος ομοίως δεν προέβη σε καμία δαπάνη που να αφορά στη συγκεκριμένη εκδήλωση, κάτι που επιβεβαιωνόταν από τον σχετικώς διενεργηθέντα φορολογικό έλεγχο της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (iii) Κανένα εκ των μελών της επιτροπής παραλαβής δεν είχε προβεί σε ουσιαστικό έλεγχο πραγματικής εκπλήρωσης των φερομένων ως παραληφθεισών υπηρεσιών της αναδόχου, αλλά έχοντας σχηματίσει πεποίθηση (σελ. 17 και 18 της αναιρεσιβαλλομένης), σύμφωνα και με τις σχετικές καταθέσεις τους ενώπιον των Επιθεωρητών, για το νομότυπο της διενεργηθείσας διαδικασίας, περιορίστηκαν σε παραλαβή μόνο του εκδοθέντος από την αντισυμβαλλομένη τιμολογίου. (iv) Ειδικώς το τιμολόγιο παρουσίαζε ελλείψεις λόγω μη επαρκούς προσδιορισμού του είδους των παρασχεθεισών υπηρεσιών, αοριστία που επαναλήφθηκε και στο οικείο από ...2005 πρωτόκολλο παραλαβής, κάτι που κατά τον έλεγχο

αποδεικνυε ομοίως ότι η επιτροπή παραλαβής δεν προέβη σε κανέναν έλεγχο και δεν ήταν σε θέση να βεβαιώσει την υλοποίηση των υπηρεσιών. Κατόπιν των ανωτέρω, οι Οικονομικοί Επιθεωρητές, λαμβάνοντας υπόψη και την προαναφερθείσα απόφαση της 4ης νομαρχιακής επιτροπής περί ματαίωσης των εκδηλώσεων, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η συναλλαγή για την οποία εκδόθηκε το .../...2005 τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών, ήταν ανύπαρκτη, υπό την έννοια ότι η ως άνω συναυλία ποτέ δεν πραγματοποιήθηκε, ούτε αποδείχθηκε ότι σε αντικατάσταση αυτής η ανάδοχος παρείχε προς το νομαρχιακό διαμέρισμα ... άλλες υπηρεσίες ίσης αξίας. Συνακόλουθα, θεωρήθηκε ότι η εκκαθάριση, εντολή και πληρωμή της δαπάνης που ενσωματώθηκε στο ..., οικονομικού έτους 2005, χρηματικό ένταλμα, διενεργήθηκαν βάσει μη σύννομων δικαιολογητικών και συνιστούσαν έλλειμμα στη διαχείριση του νομαρχιακού διαμερίσματος Για την κατά τα ανωτέρω ανοίκεια πληρωμή και την πρόκληση ισόποσου ελλείμματος 5.500,00 ευρώ συνευθυνόμενη θεωρήθηκε, μεταξύ άλλων, η ήδη αναιρεσείουσα, ως μέλος της επιτροπής παραλαβής. Ειδικότερα, σύμφωνα με την .../...2012 πορισματική έκθεση, η ευθύνη της συνίστατο στο ότι υπέγραψε το από 28.4.2005 πρωτόκολλο παραλαβής χωρίς να διενεργήσει καμία ελεγκτική επαλήθευση και χωρίς να μπορεί να βεβαιώσει εάν η υπό έλεγχο εκδήλωση πραγματοποιήθηκε και εάν η ανάδοχος προσέφερε καλώς τις υπηρεσίες για τις οποίες θα πληρωνόταν. Κατόπιν τούτων, εκδόθηκε η εκκληθείσα .../..2013 απόφαση του Οικονομικού Επιθεωρητή της Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης ... του υπουργείου Οικονομικών, με την οποία καταλογίστηκε η ήδη αναιρεσείουσα με το ποσό του διαπιστωθέντος ελλείμματος, πλέον προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής.

14. Με βάση τα πραγματικά περιστατικά που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη, το δικάσαν Τμήμα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του δέχθηκε ότι η εξόφληση της επίμαχης δαπάνης με την έκδοση στο όνομα της αναδόχου του .../2005 χρηματικού εντάλματος πληρωμής, αποτελεί ανοίκεια πληρωμή και, συνακόλουθα, ισόποσο χρηματικό έλλειμμα στη διαχείριση του νομαρχιακού διαμερίσματος ..., καθώς αφορά υπηρεσίες που ουδέποτε παρασχέθηκαν. Επίσης δέχθηκε ότι η αναιρεσείουσα συνέβαλε στη δημιουργία του ελλείμματος, με καθοριστικό τρόπο, ως μέλος της επιτροπής παραλαβής των επίμαχων υπηρεσιών και, μάλιστα, ανεξαρτήτως της τυχόν παράλληλης ευθύνης των οργάνων που προέβησαν τελικώς στην εκκαθάριση και ενταλματοποίηση της συγκεκριμένης δαπάνης, και ότι η συμβολή της στη δημιουργία του ελλείμματος ήταν αιτιώδης διότι, χωρίς τη σύνταξη του οικείου πρωτοκόλλου, δεν θα ήταν δυνατή η έκδοση του αντίστοιχου χρηματικού εντάλματος. Τέλος, ότι η ευθύνη της αναιρεσείουσας για την πρόκληση του ελλείμματος εκτείνεται σε βαθμό βαρείας αμέλειας, διότι ως μέλος της επιτροπής παραλαβής δεν επέδειξε την επιβαλλόμενη λόγω της ιδιότητάς

της επιμέλεια. Ακολούθως, το Τμήμα, απορρίπτοντας τους ειδικότερους περί του αντιθέτου προβληθέντες ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, έκρινε ότι νομίμως καταλογίστηκε εις βάρος της το διαπιστωθέν έλλειμμα, πλέον των προσυζητήσεων εκπρόθεσμης καταβολής.

15. Το Ελεγκτικό Συνέδριο δικάζον αναιρετικώς και με γνώμονα την απονομή πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας εντός των ορίων της αναιρετικής δίκης, δικαιούται να ερμηνεύει τα δικόγραφα των διαδικών, εφόσον δεν παραποιεί το περιεχόμενο αυτών, προκειμένου να αναδειχθεί το προδήλως εμπεριεχόμενο σε αυτά νόημα, έστω και αν αυτό δεν αποτυπώθηκε γλωσσικά με τη δέουσα ευκρίνεια (ΕλΣυν Ολ. 599/2021 σκέψη 7).

16. Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης προβάλλεται, κατ' εκτίμηση, ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του διέποντος την επίδικη σχέση νόμου το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε ότι στην ένδικη υπόθεση στοιχειοθετείται η έννοια του «διαχειριστικού ελλείματος» και ότι ο Οικονομικός Επιθεωρητής ήταν αρμόδιος να εκδώσει σε βάρος της αναιρεσείουσας την καταλογιστική πράξη, ενώ έπρεπε να γίνει δεκτό ότι η ελάττωση της υφιστάμενης περιουσίας του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης β' βαθμού που προκλήθηκε από υπαίτιες πράξεις ή παραλείψεις υπαλλήλου αυτού κατά την άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων συνιστά «θετική ζημία» και αρμόδιο να κρίνει επί αυτής είναι μόνον το Ελεγκτικό Συνέδριο μετά από αίτηση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας.

17. Με το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου αναίρεσης προβάλλεται, κατ' εκτίμηση, ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 13 παρ. 1 και 4 του ν.δ/τος 496/1974, 27 και 35 του π.δ/τος 394/1996 και 100 παρ. 3 του π.δ/τος 30/1996, έγινε δεκτό με την πληττόμενη απόφαση ότι η αναιρεσείουσα φέρει την ιδιότητα της συνευθυνομένης, μολονότι η ίδια δεν συντέλεσε αιτιωδώς και καθοριστικά με πράξη ή παράλειψή της στη δημιουργία του ελλείματος, άλλως ότι έπρεπε να γίνει δεκτό ότι υπήρξε διακοπή του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της δικής της συμπεριφοράς και της επέλευσης της ζημίας. Τούτο διότι α) η συνυπογραφή της στο επίμαχο πρωτόκολλο παραλαβής δεν συνιστά βεβαίωση καλής εκτέλεσης των παρασχεθεισών από την ανάδοχο υπηρεσιών, β) ουδέποτε δόθηκε στα μέλη της επιτροπής παραλαβής διαφορετική εντολή ή οδηγία πέραν του ελέγχου της ύπαρξης όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών για την πληρωμή της δαπάνης, γ) το πρωτόκολλο παραλαβής δεν αποτελούσε κατά την ακολουθούμενη τότε πρακτική, το απαιτούμενο έγγραφο για την ενταλματοποίηση και την πληρωμή της δαπάνης, διότι η εκτέλεση εργασιών μπορούσε να αποδειχθεί και με κάθε άλλο τρόπο και, δ) κατά τον έλεγχο από την υπηρεσία δημοσιονομικού ελέγχου των επισυναφθέντων στο χρηματικό ένταλμα

πληρωμής δικαιολογητικών, δεν θεωρήθηκε ότι η βεβαίωση στο πρωτόκολλο, περί της παραλαβής του τιμολογίου της αναδόχου και όχι των υπηρεσιών αυτής, συνιστούσε έλλειψη που εμπόδιζε την εκταμίευση. Τέλος, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι ο καταλογισμός της στηρίχθηκε σε ένα πρακτικό παραλαβής, το οποίο δεν ανευρέθηκε στο πρωτότυπό του, ούτε ως συνημμένο στο επίμαχο χρηματικό ένταλμα, το δε αντίγραφο που συνοδεύει τα δικαιολογητικά του εντάλματος που φυλάσσονταν στην οικεία υπηρεσία δημοσιονομικού ελέγχου είναι ανυπόστατο, καθόσον δεν φέρει όλες τις υπογραφές των μελών της επιτροπής παραλαβής.

18. Με το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου αναίρεσης προβάλλεται, κατ' εκτίμηση, ότι σε αντίθεση με τα κατ' εσφαλμένη ερμηνεία του διέποντος την επίδικη σχέση νόμου, γενόμενα δεκτά από την αναιρεσιβαλλομένη, η επιτροπή παραλαβής δεν ήταν αρμόδια για την παραλαβή υπηρεσιών όπως η επίμαχη.

19. Επί των ανωτέρω κρίνεται αναγκαία, λόγω συνάφειας των σχετικών επιχειρημάτων, η από κοινού εξέταση των προαναφερόμενων λόγων.

20. Στον ν. 2218/1994 «Ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις» (Α' 90) ορίζονται τα ακόλουθα: (i) Στην παράγραφο 1 του άρθρου 23: «1. (...) Την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των εξόδων των Ν[ομαρχιακών] Α[υτοδιοικήσεων] ενεργούν οι Υπηρεσίες Εντελλομένων Εξόδων, που λειτουργούν στις Ν[ομαρχιακές] Α[υτοδιοικήσεις] και υπάγονται στον Υπουργό Οικονομικών (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους) και λειτουργούν σε κάθε νομό (όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ήτοι μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 118 του ν. 2362/1995, Α' 247). (ii) Στην παράγραφο 1 του άρθρου 24: «Η ταμιακή υπηρεσία των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα (...)» (βλ. και άρθρο 89 παρ. 1 του κωδικοποιητικού προεδρικού διατάγματος 30/1996, Α' 21). (iii) Στην παράγραφο 11 του ίδιου άρθρου: «Με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κανονίζονται τα θέματα τα σχετικά με τη βεβαίωση των εσόδων, την αν[ά]ληψη υποχρεώσεων, την έκδοση των χρηματικών ενταλμάτων, την ευθύνη και τον καταλογισμό σε βάρος των προσώπων που τα εκδίδουν και τα προσυπογράφουν, τη διαδικασία και το περιεχόμενο του ελέγχου των χρηματικών ενταλμάτων, τη χρηματική διαχείριση της ταμιακής υπηρεσίας, τη λογοδοσία των υπαλλήλων που ασκούν καθήκοντα ταμίων, τα βιβλία που πρέπει να τηρούν οι ταμιακές υπηρεσίες και γενικά την οικονομική διοίκηση και το λογιστικό των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων. Μέχρι να εκδοθεί το προεδρικό διάταγμα για το λογιστικό

των Ν[ομαρχιακών] Α[υτοδιοικήσεων], εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.δ. 496/1974 (ΦΕΚ 204 Α'), όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά και οι διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων που εκδόθηκαν σε εκτέλεσή του» (βλ. και άρθρο 95 του κωδικοποιητικού προεδρικού διατάγματος 30/1996).

21. Από τον συνδυασμό των διατάξεων που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως και για τα νομαρχιακά διαμερίσματα των ενιαίων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων (άρθρο 116 παρ. 3 του κώδικα νομαρχιακής αυτοδιοίκησης (π.δ. 30/1996), συνάγεται ότι η ταμιακή υπηρεσία των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων εκτελείται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που εντάσσεται οργανικά και λειτουργικά στο νομικό αυτό πρόσωπο, ενώ η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των δαπανών τους διενεργείται από τις υπηρεσίες εντελλομένων εξόδων (ήδη υπηρεσίες δημοσιονομικού ελέγχου, άρθρο 23 του ν. 2362/1995) που λειτουργούν σε κάθε νομό ως υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών και διεξάγεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ/τος 496/1974 και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθέντων προεδρικών διαταγμάτων, οι οποίες εφαρμόζονται δεδομένου ότι το προβλεπόμενο από το άρθρο 24 (παρ. 11) του ν. 2218/1994 προεδρικό διάταγμα δεν έχει εκδοθεί (ΕλΣυν Ολ. 1949/2020, 2/2014).

22. Στο άρθρο 13 παρ. 1 του ν.δ/τος 496/1974 «Περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α' 204), ορίζονται τα ακόλουθα: «Τα έξοδα των νομικών προσώπων αναγνωρίζονται και εκκαθαρίζονται υπό των αρμοδίων οργάνων, βάσει των υπό των κειμένων διατάξεων προβλεπομένων δι' έκαστον ν[ομικό] π[ρόσωπο] ή είδος δαπάνης δικαιολογητικών, των αποδεικνυόντων την κατ' αυτών απαίτηση, δυναμένων να συμπληρωθούν και δι' ετέρων στοιχείων καθοριζομένων μέσω αποφάσεως του διοικούντος αυτά συλλογικού οργάνου. Όπου εκ των κειμένων διατάξεων δεν ορίζονται δικαιολογητικά δαπανών, αυτά ορίζονται μέσω αποφάσεων του εποπτεύοντος το νομικό πρόσωπο Υπουργού και του Υπουργού των Οικονομικών. Μέχρι εκδόσεως των ως άνω αποφάσεων, τα έξοδα αναγνωρίζονται και εκκαθαρίζονται βάσει παραστατικών στοιχείων αποδεικνυόντων την κατά του ν[ομικού] π[ροσώπου] απαίτηση». Στο άρθρο 35 παρ. 1 του ίδιου διατάγματος ορίζεται: «1. Πάσα έλλειψη εν τη διαχείριση του ν[ομικού] π[ροσώπου] χρημάτων, αξιών, ενσήμων ή υλικού, διαπιστωμένη κατά την νόμιμον διαδικασία, αναπληρούται υπό του υπολόγου εντός 24 ωρών άλλως αυτός τίθεται εκτός διαχειρίσεως ή και υπηρεσίας και καταλογίζεται με το ποσό του ελλείμματος, το οποίο βεβαιούται αμελλητί ως έσοδο του ν[ομικού] π[ροσώπου] λαμβανομένων των απαραίτητων μέτρων προς εξασφάλιση της απαιτήσεως αυτού. Ως έλλειμμα χαρακτηρίζεται και πάσα πληρωμή μη αναγομένη στην αρμοδιότητα του υπολόγου».

23. Το ν.δ 1264/1942 «Περί τροποποίησης και συμπλήρωσης των διατάξεων περί Οικονομικής Επιθεωρήσεως» (Α' 100) ορίζει, στο άρθρο 12: «1. (...) [Ο]ι Οικονομικοί Επιθεωρηταί Δημοσίων Υπολόγων και Νομικών προσώπων (...) εφ' όσον κατά την ενέργειαν επιθεωρήσεως οιασδήποτε δημοσίας ή μη διαχειρίσεως (...) διαπιστώσωσι την ύπαρξιν ελλείμματος προερχομένου εξ ελλείψεως χρημάτων (...) προβαίνουν εις την έκδοσιν ητιολογημένης καταλογιστικής αποφάσεως κατά του υπολόγου και των τυχόν αλληλεγγύως μετ' αυτού συνευθυνομένων (...) 8. Κατά των καταλογιστικών αποφάσεων των Οικονομικών Επιθεωρητών, δύναται να ασκηθή έφεσις ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (...)». Περαιτέρω, το άρθρο 2 του ν. 2343/1995 (Α' 211) ορίζει: «1. Συνιστάται στο Υπουργείο Οικονομικών υπηρεσία με τον τίτλο "Οικονομική Επιθεώρηση" υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Οικονομικών ως και ιδιαίτερος κλάδος προσωπικού με τον τίτλο "Οικονομικοί Επιθεωρητές". (...) 2. Κύρια αποστολή της Οικονομικής Επιθεώρησης είναι: α) Ο διαχειριστικός και ο οικονομικός έλεγχος των δημόσιων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων. (...) 3. (...) Στις αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιθεώρησης περιλαμβάνεται και η διενέργεια ελέγχων και ερευνών που αφορούν: α) Την οικονομική κατάσταση και τη διαχείριση των Ν.Π.Δ.Δ., των Ο.Τ.Α (...)».

24. Από τις διατάξεις που παρατέθηκαν στις δύο προηγούμενες σκέψεις σε συνδυασμό με αυτές που ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, των άρθρων 25, 27 παρ. 3 και 33 του π.δ/τος 774/1980 «Οργανισμός του Ελεγκτικού Συνεδρίου» (Α' 189), καθώς και των άρθρων 54 παρ. 1 και 56 παρ. 1, 2 και 3 του ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α' 247), συνάγονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής: (i) Διαχειριστικό έλλειμμα, η δημιουργία του οποίου επάγεται ισόποση ζημία του νομικού προσώπου, θεωρείται τόσο η έλλειψη του συνόλου ή μέρους της ποσότητας των χρημάτων που έπρεπε να υπάρχει στη χρηματική διαχείρισή τους, σύμφωνα με τα εξαγόμενα από τους τηρούμενους λογαριασμούς στοιχεία, όσο και η διάθεση και ανάλωσή τους για τη διενέργεια μη νόμιμων δαπανών, καθώς και κάθε πληρωμή που βασίζεται σε μη νόμιμο τίτλο. Μη νόμιμος δε θεωρείται ο τίτλος που είτε ελλείπουν τα εξωτερικά τυπικά του γνωρίσματα, είτε στηρίζεται σε παραστατικά που βεβαιώνουν γεγονότα αναληθή ή διαφορετικά των πραγματικών (ΕλΣυν Ολ. 3283/2013, 1721/2009). (ii) Οι δαπάνες των νομικών προσώπων πληρώνονται με χρηματικά εντάλματα στα οποία επισυνάπτονται τα προβλεπόμενα από τις οικείες εκάστοτε διατάξεις έγγραφα και δικαιολογητικά από όπου προκύπτει σαφώς το δικαίωμα του πιστωτή του νομικού προσώπου κατά βάση και ποσό. (iii) Στον καταλογισμό του υπολόγου και των τυχόν «αλληλεγγύως μετ' αυτού συνευθυνομένων» προβαίνουν, κατά το άρθρο 12 παρ. 1 του ν.δ/τος 1264/1942 και οι Οικονομικοί Επιθεωρητές που διαπιστώνουν την ύπαρξη του ελλείμματος. (iv) Ως συνευθυνόμενος νοείται κάθε πρόσωπο, που χωρίς

να έχει την ιδιότητα του δημοσίου υπολόγου και χωρίς να θεωρείται από τον νόμο ως τέτοιος, αναμειγνύεται με οποιοδήποτε τρόπο στη διαχειριστική διαδικασία, η δε ανάμειξή του αυτή τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με τη δημιουργία του ελλείμματος, αποτελεί δηλαδή αναγκαίο και ικανό όρο για την επέλευσή του. Τέτοια ανάμειξη υπάρχει και στην περίπτωση που ο υπάλληλος στο πλαίσιο άσκησης των υπηρεσιακών καθηκόντων και αρμοδιοτήτων του ή και επ' ευκαιρία ή κατά κατάχρηση αυτών επενεργεί αποφασιστικά στην παράνομη εκταμίευση του δημοσίου χρήματος. Κατά συνέπεια, συνευθυνόμενος, κατά την προεκτεθείσα έννοια, είναι και εκείνος που με τη συμμετοχή του στη διαχειριστική διαδικασία και σε πράξεις διαχείρισης με την ευρεία έννοια, συμβάλλει άμεσα και ουσιωδώς στη δημιουργία του ελλείμματος και ευθύνεται για τον λόγο αυτόν αλληλεγγύως με τον οικείο υπόλογο για την αποκατάστασή του (ΕλΣυν Ολ. 2014/2020, 1028/2017, 5234/2015, 1808, 1038/2014).

25. Για τον καταλογισμό όμως των ως άνω προσώπων, υπολόγου και συνευθυνόμενου, απαιτείται αναγκάως, κατά γενική αρχή του δημοσιολογιστικού δικαίου που απορρέει από τη συνταγματική αρχή του κράτους δικαίου αποκλείοντας κάθε αυθαιρεσία, η κατάφαση του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς αυτών και του προκύπτοντος κάθε φορά ελλείμματος. Ο αιτιώδης σύνδεσμος δεν διακόπτεται από το γεγονός ότι στην επέλευση του ζημιογόνου αποτελέσματος συνετέλεσαν πράξεις ή παραλείψεις τρίτων προσώπων. Διακόπτεται μόνο όταν η μεν δράση του υπολόγου ή συνευθυνόμενου ήταν, κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων, ικανή να επιφέρει το επιβλαβές αποτέλεσμα, πλην τούτο δεν επήλθε από τη δράση αυτή, γιατί μεσολάβησε άλλο γεγονός, άσχετο και απροσδόκητο, το οποίο και επέφερε το επιζήμιο αποτέλεσμα (ΕλΣυν Ολ. 2014/2020).

26. Στο άρθρο 100 του κώδικα νομαρχιακής αυτοδιοίκησης (π.δ. 30/1996, Α' 21) ορίζεται: «1. (...) 3. Προμήθειες υλικών, αναλώσιμων ή μη, καθώς και αναθέσεις εκτέλεσης εργασιών, εγκατάστασης, συντήρησης, μεταφοράς, ως και άλλων εργασιών, που σχετίζονται με την προμήθεια υλικών, διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις για τις προμήθειες του δημοσίου με ανάλογη εφαρμογή αυτών. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Εμπορίου, γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές των διατάξεων αυτών και ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια. 4. (...)». Περαιτέρω, στην παράγραφο 1 της 2043748/519/0026/22.5.1989 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών (Β' 388), που κυρώθηκε με το άρθρο 11 παρ. 12 του ν. 1881/1990 (Α' 42) προβλέπεται, ομοίως, η εφαρμογή των διατάξεων περί προμηθειών του δημοσίου τομέα [τότε του ν. 1797/1988] αναλογικώς και για τις αναθέσεις εκτέλεσης εργασιών εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών των νπδδ. Από τον συνδυασμό των προπαρατεθεισών

διατάξεων συνάγεται ότι οι ισχύουσες κατά τον κρίσιμο χρόνο διατάξεις περί προμηθειών του δημοσίου, ήτοι ο ν. 2286/1995 (Α' 19) και ο κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείς «Κανονισμός Προμηθειών του Δημοσίου» (π.δ. 394/1996, Α' 266), εφαρμόζονταν αναλογικώς και στις αναθέσεις εργασιών εις βάρος του προϋπολογισμού του δημοσίου και των νπδδ, όπως και στις αναθέσεις εργασιών των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, σύμφωνα με την ειδικότερη διάταξη του π.δ/τος 30/1996 (ΕλΣυν Ολ. 1028/2017, 5234/2015), δοθέντος δε ότι οι προπαρατεθείσες διατάξεις δεν διακρίνουν, στην έννοια των «εργασιών» εμπίπτουν και οι κάθε είδους υπηρεσίες (πρβλ. ΕλΣυν Τμ. Μείζονος - Επταμελούς Σύνθεσης 1742, 1077/2016, 2296/2014).

27. Εξ άλλου, κατά τις διατάξεις των άρθρων 27 (παρ. 1, 2, 3, 4 και 8) και 35 (παρ. 4) του ανωτέρω κανονισμού προμηθειών του δημοσίου, για κάθε παραλαβή προμήθειας ή εργασίας συντάσσεται από τις ορισθείσες προς τούτο επιτροπές πρωτόκολλο οριστικής ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής, κατόπιν διενέργειας του καταλλήλου ποσοτικού και ποιοτικού ελέγχου, σύμφωνα με τα ορισθέντα στην οικεία σύμβαση ή ενδεικνυόμενα κατά την κρίση της αρμόδιας επιτροπής παραλαβής. Το πρωτόκολλο αυτό περιλαμβάνεται μεταξύ των κατά νόμο απαιτούμενων δικαιολογητικών για την εκκαθάριση και εξόφληση της αντίστοιχης δαπάνης και συνοδεύει το χρηματικό ένταλμα που εκδίδεται για την πληρωμή της.

28. Εν προκειμένω το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε σχετικά τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την .../...2005 απόφαση του Νομάρχη ... συγκροτήθηκε τριμελής «επιτροπή παραλαβής υλικών» του οικείου νομαρχιακού διαμερίσματος για το έτος 2005, τακτικό μέλος της οποίας ορίστηκε και η ήδη αναιρεσείουσα. Η αναιρεσείουσα υπό την ως άνω ιδιότητα του μέλους επιτροπής παραλαβής συνυπέγραψε το από ...2005 πρωτόκολλο στο οποίο βεβαιώθηκε η «παραλαβή όλων των υλικών που αναφέρονται λεπτομερώς στο αριθ. ... τιμολόγιο», χωρίς όμως να διενεργήσει προηγουμένως τον προβλεπόμενο από τις διατάξεις του κανονισμού προμηθειών του δημοσίου έλεγχο για την επιβεβαίωση της πραγματικής και προσήκουσας παροχής τους και βεβαιώνοντας με τον τρόπο αυτό αναληθή γεγονότα, αφού ουδεμία μουσική εκδήλωση πραγματοποιήθηκε. Το εν λόγω πρωτόκολλο επισυνάφθηκε εν συνεχεία ως απαραίτητο δικαιολογητικό του χρηματικού εντάλματος, άνευ της υπάρξεως του οποίου δεν θα ήταν δυνατή η καταβολή της αμοιβής της δημοσιογράφου.

29. Κατόπιν των ουσιαστικών παραδοχών που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη, το Τμήμα έκρινε ότι η ήδη αναιρεσείουσα με την προπεριγραφείσα συμπεριφορά της ως μέλος της επιτροπής παραλαβής συντέλεσε αιτιωδώς στην πρόκληση του διαπιστωθέντος ελλείμματος, ανεξαρτήτως, μάλιστα, της τυχόν παράλληλης ευθύνης των οργάνων που

προέβησαν τελικώς στην εκκαθάριση και ενταλματοποίηση της δαπάνης και ότι, κατά συνέπεια, φέρει την ιδιότητα της συνευθυνομένης. Ειδικότερα, έκρινε ότι η συμβολή της ήδη αναιρεσείουσας στη δημιουργία του ελλείμματος ήταν αιτιώδης διότι, χωρίς τη σύνταξη του οικείου πρωτοκόλλου, δεν θα ήταν δυνατή η έκδοση του αντίστοιχου χρηματικού εντάλματος. Περαιτέρω, το Τμήμα έκρινε, απορρίπτοντας τους σχετικώς προβληθέντες λόγους έφεσης, ότι οι παραλείψεις της αναιρεσείουσας ως μέλους της επιτροπής παραλαβής, κατά τη διαδικασία ελέγχου των παραληφθεισών υπηρεσιών, την κατέστησαν υποκείμενο καταλογισμού του δημιουργηθέντος ελλείμματος στη διαχείριση του νομαρχιακού διαμερίσματος, επί του οποίου υφίσταται, κατ' άρθρο 12 του ν.δ/τος 1264/1942, καταλογιστική αρμοδιότητα του Οικονομικού Επιθεωρητή. Εξ άλλου, το δικάσαν Τμήμα απέρριψε τον ισχυρισμό της περί αναρμοδιότητας της συγκεκριμένης επιτροπής παραλαβής προεχόντως ως αβάσιμο, καθόσον η επιτροπή αυτή ήταν αρμόδια, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του τότε ισχύοντος κανονισμού προμηθειών του δημοσίου, να προβεί στην παραλαβή, τον έλεγχο και τη βεβαίωση καλής εκτέλεσης των παρασχεθεισών από την ανάδοχο υπηρεσιών, καθώς και για την έκδοση του οικείου πρωτοκόλλου παραλαβής, σε κάθε δε περίπτωση ως αλυσιτελή, διότι δια της υπογραφής του σχετικού πρωτοκόλλου η ήδη αναιρεσείουσα άσκησε εν τοις πράγμασι καθήκοντα μέλους επιτροπής παραλαβής υπηρεσιών. Επίσης, απέρριψε ως αλυσιτελή τον ισχυρισμό της αναιρεσείουσας περί μη έκδοσης από τον Νομάρχη ειδικής εντολής προς την επιτροπή παραλαβής, για την παρακολούθηση και βεβαίωση της καλής εκτέλεσης του συμβατικού αντικειμένου από την ανάδοχο, με την αιτιολογία ότι τέτοια ειδική εντολή προς την επιτροπή παραλαβής δεν απαιτείτο και σε κάθε περίπτωση θα ήταν περιττή, αφού τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις της τελευταίας είναι με σαφήνεια καθορισμένα στον νόμο και συνίστανται στην ποιοτική και ποσοτική παραλαβή των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν.

30. Εν όψει όσων έγιναν δεκτά στις σκέψεις 20 έως 28, η Ολομέλεια κρίνει ότι ορθώς το Τμήμα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις διατάξεις του κώδικα νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, του άρθρου 12 του ν.δ/τος 1264/1942 και του ως άνω κώδικα προμηθειών. Ειδικότερα, ο ισχυρισμός ότι διεκόπη ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ των αποδιδόμενων στην αναιρεσείουσα ενεργειών, υπό την ειδικότερη αιτίαση της μεσολάβησης του ελέγχου που διενήργησε η υπηρεσία δημοσιονομικού ελέγχου, ο οποίος και κατέληξε στην έκδοση από τα όργανα αυτής του επίμαχου χρηματικού εντάλματος, πρέπει να απορριφθεί, διότι η δημοσιονομική ευθύνη της αναιρεσείουσας είναι εκ του νόμου αυτοτελής και ανεξάρτητη από την τυχόν παράλληλη ευθύνη άλλων προσώπων που έδρασαν στη διαχείριση του νομαρχιακού διαμερίσματος Εξ άλλου, ο ειδικότερος ισχυρισμός της αναιρεσείουσας περί ανυποστάτου του αντιγράφου του πρωτοκόλλου παραλαβής,

προβάλλεται απαραδέκτως το πρώτον κατ' αναίρεση, καθόσον από την επισκόπηση του διαδικαστικού εγγράφου της έφεσης, προκύπτει ότι η αναιρεσεύουσα δεν είχε προβάλει και δη με τον προσήκοντα τρόπο, τέτοιον ισχυρισμό, τη βασιμότητα του οποίου η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση όφειλε να εξετάσει. Σε κάθε περίπτωση, ο ισχυρισμός αυτός είναι απορριπτέος και ως αλυσιτελής, καθόσον η αναιρεσεύουσα δεν αμφισβητεί την αυθεντικότητα της τεθείσας επί του πρωτοκόλλου παραλαβής υπογραφής της, ενώ, όπως συνομολογείται από την ίδια, ουδέποτε διενήργησε ουσιαστικό έλεγχο πραγματοποίησης των επίμαχων δαπανών. Επομένως, οι σχετικώς προβαλλόμενοι πρώτος, δεύτερος (κατά το α' σκέλος αυτού) και τέταρτος (κατά το β' σκέλος αυτού) λόγοι αναίρεσης πρέπει να απορριφθούν.

31. Με το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου αναίρεσης προβάλλεται, κατ' εκτίμηση, ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου υπό την ειδικότερη αιτίαση της πλημμελούς και αντιφατικής αιτιολογίας, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε ότι η υπογραφή του πρωτοκόλλου παραλαβής συνιστά άμεση και καθοριστική ανάμειξη στη δημιουργία του ελλείμματος και ότι αυτό θα μπορούσε να αποτραπεί εάν είχε διενεργηθεί ουσιαστικός έλεγχος της παροχής των υπηρεσιών της αναδόχου, ενώ συγχρόνως έκρινε ότι το από 23.4.2005 συμφωνητικό έφερε προφανή αοριστία όσον αφορά στις υποχρεώσεις της αναδόχου. Περαιτέρω, προβάλλεται ότι η κρίση περί του ότι είναι καθοριστική η συμβολή της αναιρεσεύουσας στη δημιουργία του εν λόγω ελλείμματος αντιφάσκει με την παραδοχή του Τμήματος ότι με την .../...2005 (ορθή επανάληψη) απόφαση της 4ης νομαρχιακής επιτροπής αποφασίσθηκε η ματαίωση της εκδήλωσης. Επίσης, προβάλλεται ότι ουδόλως δικαιολογείται ο χαρακτηρισμός της αναιρεσεύουσας ως συνευθυνομένης, αφού το ίδιο Τμήμα του Δικαστηρίου, κρίνοντας επί εφέσεως της ίδιας κατά της .../...2013 καταλογιστικής απόφασης που αφορούσε στην εξόφληση του .../2006 χρηματικού εντάλματος πληρωμής με δικαιούχο την ίδια ανάδοχο, με την .../2016 απόφασή του, δέχθηκε ότι «(...) το πρόσωπο το οποίο (...) μεθόδευε, οργάνωνε και συντόνιζε όλες τις μη σύννομες ενέργειες των οργάνων του Ν[ομαρχιακού] Δ[ιαμερίσματος] ... (...) ήταν ο ειδικός σύμβουλος του Νομάρχη (...) ο οποίος με την ιδιότητά του μπορούσε να επιβάλλει τη βούλησή του σε όλα τα όργανα του Ν[ομαρχιακού] Δ[ιαμερίσματος] ..., χωρίς κανένα ουσιαστικό έλεγχο, διότι υπήρχε το τεκμήριο ότι ενεργεί κατ' εντολή και υπό τις οδηγίες του Νομάρχη και ότι υλοποιεί τη βούληση του τελευταίου».

32. Το δικάσαν Τμήμα παρέθεσε στο ιστορικό της αναιρεσιβαλλομένης (σκέψεις 13 και 28 της παρούσας) τα στοιχεία, από τα οποία προκύπτει η ιδιότητα της αναιρεσεύουσας ως μέλους της επιτροπής παραλαβής υλικών του νομαρχιακού διαμερίσματος ..., η συνυπογραφή από αυτήν του από ...2005 πρωτοκόλλου, η παραλαβή του .../...2005

τιμολογίου της αναδόχου, χωρίς η αναιρεσείουσα να προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια διαπίστωσης της πραγματοποίησης της επίμαχης συναυλίας ή της παροχής, αντ' αυτών, άλλων υπηρεσιών ικανών να δικαιολογήσουν τη μη πρόκληση του επίδικου ελλείμματος και ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμπεριφοράς της και της δημιουργίας του ελλείμματος. Κατόπιν αυτών, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, το Τμήμα με πλήρη αιτιολογία και απαντώντας σε όλους τους ουσιώδεις ισχυρισμούς που προβλήθηκαν της προσέδωσε την ιδιότητα της συνευθυνομένης κρίνοντας ότι η συμβολή της υπήρξε καθοριστική στη δημιουργία του ελλείμματος. Η δε γενόμενη αναφορά στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση περί των εμφανών ελλείψεων και της αοριστίας του περιεχομένου των δικαιολογητικών έγινε προκειμένου να καταδειχθεί η ευθύνη της αναιρεσείουσας, η οποία δεν θεμελιώνεται, όπως αυτή εσφαλμένως υπολαμβάνει, στη γνώση της ματαίωσης της εκδήλωσης με την προαναφερόμενη απόφαση της νομαρχιακής επιτροπής, αλλά στη συνολογούμενη μη διενέργεια ουσιαστικού ελέγχου κατά την παραλαβή των επίμαχων υπηρεσιών.

33. Με βάση όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, το Τμήμα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του, δεν παραβίασε ουσιώδη τύπο της διαδικασίας με την ειδικότερη μορφή της ελλιπούς και αντιφατικής αιτιολογίας και ο σχετικός δεύτερος λόγος αναίρεσης, κατά το δεύτερο σκέλος αυτού, πρέπει να απορριφθεί.

34. Με τον δεύτερο πρόσθετο λόγο αναίρεσης, η εξέταση του οποίου πρέπει να προηγηθεί, προβάλλεται, κατ' εκτίμηση, ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων α) 4 παρ. 1 του κυρωθέντος με τον ν. 1705/1987 (Α' 89) 7ου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), που κατοχυρώνει την αρχή *ne bis in idem*, β) 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.δ/τος 53/1974 (Α' 256), που κατοχυρώνει το τεκμήριο της αθώτητας και γ) 5 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 17 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016), το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι δεν δεσμεύεται από το αμετάκλητο .../2014 απαλλακτικό βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών ..., με το οποίο η ήδη αναιρεσείουσα απαλλάχθηκε από την κατηγορία της διάπραξης του αδικήματος της απιστίας στην υπηρεσία από κοινού και κατ' εξακολούθηση, παρόλο που τόσο η ποινική δίωξη όσο και η δημοσιονομική τοιαύτη και ο σε βάρος της καταλογισμός έγιναν βάσει της ίδιας έκθεσης του ίδιου Οικονομικού Επιθεωρητή και αφορούσαν στο ίδιο ποινικό και δημοσιονομικό αδίκημα, ενώ οι αποδοθείσες σε αυτήν παραβάσεις, τόσο σε ποινικό όσο και δημοσιονομικό επίπεδο, συγκροτούνται από τα ίδια ακριβώς πραγματικά περιστατικά, τα οποία τελούν σε αδιάσπαστη ενότητα τόπου, χρόνου, τρόπου τέλεσης και υλικού αντικειμένου, τυποποιούμενα με

τον ίδιο τρόπο, όχι μόνο ως προς την αντικειμενική, αλλά και ως προς την υποκειμενική τους υπόσταση, φέρουν τον ίδιο νομικό χαρακτηρισμό και αφορούν στην προστασία του ίδιου εννόμου αγαθού, ήτοι της δημόσιας περιουσίας. Σύμφωνα με το ως άνω βούλευμα, η αναιρεσείουσα ουδέποτε διέπραξε τις πράξεις ή παραλείψεις που της αποδόθηκαν και, ως εκ τούτου, δεν δικαιολογείται ο καταλογισμός της στη δημοσιονομική δίκη, καθόσον τούτο θα παραβίαζε το τεκμήριο αθωότητας που παρήχθη από την αμετάκλητη απαλλαγή της και θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη δεύτερη δίωξη σε βάρος της.

35. Με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ) που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.δ/τος 53/1974 (Α' 256), ορίζεται ότι «παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του». Κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης, απόφαση διοικητικού δικαστηρίου που έπεται τελικής αθωωτικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου για το ίδιο πρόσωπο δεν πρέπει να την παραβλέπει θέτοντας εν αμφιβόλω την αθώωση, έστω κι αν αυτή εχώρησε λόγω αμφιβολιών (ΕΔΔΑ, Σταυρόπουλος κατά Ελλάδος, 27.9.2007), ως «τελική» δε απόφαση, στο πλαίσιο της προαναφερόμενης νομολογίας, νοείται η αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1824, 271/2019, πρβλ. ΕΔΔΑ, Zolotukhin κατά Ρωσίας -Τμήμα μείζονος σύνθεσης- 10.2.2009, σκ. 107, ΣτΕ 2951/2013, 1713/2014, 1184/2015, 1992/2016, 3051/2017, 39/2018).

36. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), ο οποίος, κατά τον κρίσιμο χρόνο έκδοσης της αναιρεσιβαλλομένης, εφαρμοζόταν αναλογικά και στην ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκη (άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, Α' 304), όπως οι διατάξεις αυτές αντικαταστάθηκαν από τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 4446/2016 (Α' 240, έναρξη ισχύος αυτής από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης στις 22.12.2016), οι οποίες, ανεξαρτήτως αν καταλαμβάνουν, από άποψη διαχρονικού δικαίου, την ένδικη υπόθεση (πρβλ. ΣτΕ 1779/2020, σκ. 8, ΣτΕ 951/2018 επταμ., 1523/2018), θεσπίστηκαν με σκοπό τον σεβασμό του τεκμηρίου αθωότητας, σε εναρμόνιση με τη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ, τα δικαστήρια δεσμεύονται από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα αμετάκλητα αποφαινόμενα να μην γίνει η κατηγορία βουλεύματα, εκτός αν η απαλλαγή στηρίχθηκε στην έλλειψη αντικειμενικών ή υποκειμενικών στοιχείων που δεν αποτελούν προϋπόθεση της διοικητικής παράβασης (ΕλΣυν Ολ. 271, 1824/2019).

37. Ήδη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 4700/2020 (Α' 127), το Ελεγκτικό Συνέδριο δεσμεύεται από τις

αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα βουλεύματα που αποφαίνονται αμετάκλητα να μη γίνει κατηγορία, εκτός εάν η αθώωση ή η απαλλαγή στηρίχθηκε σε έλλειψη αντικειμενικών ή υποκειμενικών στοιχείων που δεν αποτελούν προϋπόθεση εφαρμογής του νόμου στην ένδικη διαφορά ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

38. Το ΕΔΔΑ ερμηνεύοντας τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, είτε ως διαδικαστική εγγύηση που συμβάλλει κυρίως στην τήρηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης, είτε ως ουσιαστική εγγύηση, χάριν σεβασμού της τιμής και της αξιοπρέπειας του κατηγορηθέντος (ΕΔΔΑ Κώνστας κατά Ελλάδος, 24.5.2011, σκ. 32) έχει δεχθεί ότι αυτή εφαρμόζεται σε επακολουθούσες της ποινικής δίκης δικαστικές διαδικασίες.

39. Ειδικότερα, για την ενεργοποίηση του τεκμηρίου αθωότητας και τον έλεγχο της παραβίασής του απαιτείται οι επακολουθούσες αυτές δικαστικές διαδικασίες, όπως είναι η δημοσιονομική δίκη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί έφεσης κατά πράξης καταλογισμού για την αποκατάσταση ελλείμματος, να παρουσιάζουν συνάφεια με την προηγηθείσα ποινική δίκη, υπό την έννοια της ταυτόσημης αντικειμενικής και υποκειμενικής υπόστασης των αδικημάτων για τα οποία, αυτός που την επικαλείται, διώκεται. Αν διαπιστωθεί η εν λόγω συνάφεια, η οποία προϋποθέτει ουσιαστικό έλεγχο των πραγματικών στοιχείων της διαφοράς, το δημοσιονομικό δικαστήριο οφείλει να απόσχει από τη διατύπωση κρίσης ή και απλού συλλογισμού, εκ του αντικειμενικού νοήματος των οποίων θα μπορούσε να τεθεί εν αμφιβόλω το αμετακλήτως αθωωτικό αποτέλεσμα της σχετικής ποινικής διαδικασίας (ΕλΣυν Ολ. 341/2021, 271/2019, 124/2017).

40. Δέσμευση του Τμήματος από την αμετάκλητη αθωωτική ποινική απόφαση ή το αμετάκλητο απαλλακτικό ποινικό βούλευμα συντρέχει υπό την προϋπόθεση ότι τα πραγματικά περιστατικά, για τα οποία διώχθηκε ποινικά ο φερόμενος ως δημοσιονομικός υπεύθυνος αλλά αθώωθηκε, έστω και λόγω αμφιβολιών (επί αποφάσεως) ή για τα οποία αποφασίστηκε να μη γίνει εναντίον του κατηγορία (επί βουλεύματος), ταυτίζονται με αυτά επί των οποίων ερείδεται ο καταλογισμός του (πρβ. ΕλΣυν Ολ. 271/2019, 740/2018, 124/2017). Αυτό συμβαίνει όταν η επακολουθούσα δημοσιονομική δίκη προϋποθέτει την εξέταση της προηγηθείσας κρίσης του ποινικού δικαστηρίου ή όταν το αρμόδιο δικαστήριο προβεί σε εκ νέου εξέταση των αποδεικτικών στοιχείων που έλαβε υπόψη του το ποινικό δικαστήριο. Μόνον εφόσον ο σύνδεσμος (και μάλιστα ο «εμφανής» σύνδεσμος) μεταξύ της ολοκληρωθείσας ποινικής διαδικασίας και της σε εξέλιξη δημοσιονομικής δίκης επιβεβαιωθεί, μόνον τότε η κρίση στο πλαίσιο της τελευταίας θα ελεγχθεί για την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, ήτοι για το αν με τις κρίσεις του δημοσιονομικού δικαστή παραβιάστηκε η προηγούμενη αθώωση του υπολόγου ή συνευθυνόμενου

(ΕΔΔΑ, Σταυρόπουλος κατά Ελλάδα, 27.9.2007, Konstas κατά Ελλάδα, 24.5.2011, Rushiti κατά Αυστρίας, 21.3.2000, Allen κατά Ηνωμένου Βασιλείου, 12.7.2013).

41. Όπως παγίως γίνεται δεκτό από το Δικαστήριο τούτο (Ολ. 1824/2019, 2679/2016, 1808/2014, 542/2013, 1034/2011), το τεκμήριο αθωότητας δεν παραβιάζεται όταν η, μεταγενέστερη της αθωωτικής απόφασης, διαφορετική δικαστική κρίση στηρίζεται σε διαφορετική νομική βάση και αφορά σε άλλης μορφής ή άλλου χαρακτήρα ευθύνη του αθωωθέντος, με συνέπεια να παρουσιάζει αυτοτέλεια σε σχέση με την ποινική διαδικασία. Στην περίπτωση αυτή αρκεί η συνεκτίμηση από το εκ των υστέρων επιλαμβανόμενο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου της απόφασης του ποινικού δικαστηρίου ή του αποφαινόμενου να μη γίνει κατηγορία βουλεύματος κατά τρόπο ειδικό, ούτως ώστε, εφόσον το Τμήμα αποκλίνει από τις ουσιαστικές κρίσεις του ποινικού δικαστή, να μην καταλείπονται εύλογες αμφιβολίες ως προς τον σεβασμό του απορρέοντος από την τελική έκβαση της ποινικής δίκης τεκμηρίου αθωότητας. Βασικό δε επιχείρημα για την ως άνω αυτονόμηση της δημοσιονομικής δίκης έναντι της ποινικής, είναι ότι ο υπόλογος ή συνευθυνόμενος που αθώωθηκε σε ποινική δίκη φέρει δημοσιονομική ευθύνη για έλλειμμα που διαπιστώθηκε στην οικεία διαχείριση και η ευθύνη του θεμελιώνεται σε διαφορετικές προϋποθέσεις, αυτοτελείς σε σχέση με αυτές της ποινικής ευθύνης.

42. Στο άρθρο 4 του 7ου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ που κυρώθηκε με τον ν. 1705/1987 (Α' 89), ορίζεται: «1. Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου Κράτους, για μια παράβαση για την οποία ήδη αθώωθηκε ή καταδικάσθηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους αυτού». Με τη διάταξη αυτή καθιερώνεται η αρχή *ne bis in idem*, με την οποία απαγορεύεται η σε βάρος του ίδιου ατόμου και για την ίδια παράβαση επανάληψη, ολοκληρωθείσας με αμετάκλητη απόφαση, ποινικής διαδικασίας, κατοχυρουμένου εν προκειμένω, όχι μόνον του δικαιώματος να μην τιμωρείται κάποιος δύο φορές, αλλά και να μην διώκεται ή να μην δικάζεται δύο φορές για την ίδια παράβαση, με συνέπεια, σε περίπτωση ολοκλήρωσης της πρώτης διαδικασίας με την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, το επιλαμβανόμενο της δεύτερης διαδικασίας δικαστήριο, αν δεν περατώσει ή καταργήσει αυτήν αλλά προχωρήσει στην κατ' ουσία εξέταση της υπόθεσης, να παραβιάζει την ανωτέρω αρχή, ανεξαρτήτως της έκβασης αυτής (ΕΔΔΑ Zolotukhin κατά Ρωσίας ό.π.). Προϋπόθεση εφαρμογής των ανωτέρω ρυθμίσεων είναι η ταυτότητα παραβάσεων βάσει των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών που τις συγκροτούν (*idem factum*) και όχι του τυχόν νομικού τους χαρακτηρισμού (*idem crimen*), σωρευτικώς δε απαιτούμενη προϋπόθεση αποτελεί η ποινική φύση των παραβάσεων για τις οποίες οι δύο διαδικασίες κινήθηκαν, λαμβανομένων υπόψη, όχι

απαραιτήτως σωρευτικώς, των γνωστών ως «κριτηρίων Engel», ήτοι: α) του νομικού χαρακτηρισμού του επίδικου μέτρου σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, β) της φύσης αυτού, ήτοι της προστασίας εννόμων αγαθών που εν γένει εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ποινικού δικαίου, αποσκοπώντας στην τιμωρία και γενική αποτροπή διάπραξης νέων παραβάσεων και γ) της φύσης και του βαθμού σοβαρότητας της βαρύτερης κύρωσης που ενδέχεται να επιβληθεί (Engel και λοιποί κατά Ολλανδίας απόφ. της 8.6.1976, Ολ. 740, 741/2018).

43. Όπως συνάγεται από το άρθρο 256 του προΐσχύσαντος Ποινικού Κώδικα (ΠΚ), για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της απιστίας περί την υπηρεσία, απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά, αντικειμενικώς μεν, ελάττωση δημόσιας περιουσίας, η διαχείριση της οποίας είναι εμπιστευμένη στον υπάλληλο, η ελάττωση να λαμβάνει χώρα κατά τον προσδιορισμό, την είσπραξη ή κατά τη διαχείριση των φόρων, τελών ή οικονομικών εσόδων, η οποία μπορεί να γίνει με θετική πράξη ή παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας (άρθρο 5 ΠΚ), υποκειμενικώς δε, άμεσος δόλος του υπαλλήλου (εν γνώσει, άρθρο 27 ΠΚ), που συνίσταται στη θέλησή του να παραβεί τα υπηρεσιακά του καθήκοντα και στη γνώση του ότι με την πράξη ή την παράλειψή του επέρχεται η ελάττωση της δημόσιας περιουσίας, με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παρανόμως υλική ή ηθική ωφέλεια ή να βλάψει το κράτος ή κάποιον άλλον, ανεξαρτήτως της πραγματοποιήσεως ή μη του σκοπού αυτού (ΑΠ 915/2017, 204, 1444/2016, 341, 1373/2015, 973/2014).

44. Το Τμήμα δέχθηκε ότι η έκδοση του .../2014 απαλλακτικού βουλεύματος του Συμβουλίου Εφετών ..., το οποίο δεν αμφισβητήθηκε ότι έχει καταστεί αμετάκλητο, δεν οδηγεί και σε απαλλαγή της ήδη αναιρεσείουσας από την ευθύνη της ως συνευθυνομένης, καθόσον η δημοσιονομική ευθύνη του υπολόγου, όπως και του συνευθυνομένου, για το διαπιστωθέν έλλειμμα είναι ανεξάρτητη και στηρίζεται σε διαφορετικές προϋποθέσεις από αυτές που θεμελιώνουν την ποινική του ευθύνη.

45. Από το περιεχόμενο του προαναφερόμενου .../2014 απαλλακτικού βουλεύματος, όπως τμήμα αυτού μεταφέρθηκε αυτούσιο στα διαδικαστικά της δίκης έγγραφα, προκύπτει ότι αποφασίστηκε να μη γίνει κατηγορία εις βάρος της αναιρεσείουσας, διότι αυτή, αν και δια της υπογραφής του πρωτοκόλλου παραλαβής συμμετείχε στη διαδικασία, μέσω της οποίας αποφασίστηκε η ανάθεση των επίμαχων υπηρεσιών, εντούτοις δεν είχε σκοπό πορισμού βλάβης στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση

46. Η υποκειμενική υπόσταση της αξιόποινης πράξης για την οποία η αναιρεσείουσα απηλλάγη με αμετάκλητο βούλευμα, απαιτεί τη συνδρομή δόλου για την τέλεσή της και δεν ταυτίζεται με τον απαιτούμενο βαθμό πταίσματος για τη θεμελίωση της ευθύνης του συνευθυνομένου στην πρόκληση διαχειριστικού ελλείμματος, για την οποία αρκεί έστω και

αμέλεια (ελαφρά ή βαρεία), διαπιστωθείσα, εν προκειμένω, με την αναιρεσιβαλλομένη.

47. Εξ άλλου, ο επίδικος καταλογισμός δεν έχει ποινικό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι δεν πληροί κανένα εκ των «κριτηρίων Engel». Και τούτο για τους ακόλουθους τρεις λόγους: (α) Οι περί καταλογισμού ρυθμίσεις δεν εντάσσονται στην ύλη του υπό την τυπική άποψη ποινικού δικαίου και συνεπώς για να χαρακτηρισθούν ως ποινικές κατά την έννοια της ΕΣΔΑ πρέπει να συγκεντρώνουν τα στοιχεία των ουσιαστικώς ποινικών ρυθμίσεων. β) Η αποκατάσταση ελλείμματος διαφέρει από το ποινικό αδίκημα της απιστίας διότι εξυπηρετεί διαφορετικό σκοπό, ήτοι αποκαταστατικό και όχι κυρωτικό ως το δεύτερο και συνεπώς ο καταλογισμός υπολόγου ή συνευθυνομένου δεν συνεπάγεται αυτομάτως την απαξία της επίμαχης συμπεριφοράς την οποία προκαλεί η ποινική δίκη. γ) Όταν ο καταλογισμός επιβάλλεται εκ μόνης της διαπίστωσης ελλείμματος, ταυτιζόμενος με τα παρανόμως καταβληθέντα ποσά, δεν προσδίδεται σε αυτόν η σοβαρότητα που απαιτείται ώστε να χαρακτηριστεί ως ποινική κύρωση (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 741/2018 σκ. 18, 2015/2020 σκ. 36 και 37 και 1824/2019 σκ. 11.Γ).

48. Από όσα εκτέθηκαν στις προηγούμενες σκέψεις το Δικαστήριο κρίνει ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν θεμελιώνεται ο απαιτούμενος κατά τα ανωτέρω εμφανής σύνδεσμος μεταξύ της ολοκληρωθείσας ποινικής διαδικασίας και της δημοσιονομικής δίκης. Επομένως, το Τμήμα δεν όφειλε να δεσμευθεί από την γενόμενη ποινική κρίση, αλλά να την συνεκτιμήσει ειδικώς.

49. Περαιτέρω, από την κρίση της αναιρεσιβαλλομένης που εκτέθηκε στη σκέψη 44 δεν προκύπτει η προεκτεθείσα απαιτούμενη ειδική συνεκτίμηση από το δικάσαν Τμήμα του εν λόγω απαλλακτικού βουλεύματος. Ωστόσο το Δικαστήριο παρατηρεί ότι στην αναιρεσιβαλλομένη διαλαμβάνονται, πάντως, ειδικές και συγκλίνουσες προς το ανωτέρω βούλευμα, σκέψεις ως προς την παραδοχή των πραγματικών περιστατικών της υπογραφής του πρακτικού παραλαβής από την αναιρεσείουσα και της ανάμειξης τρίτων υπηρεσιακών παραγόντων στη δημιουργία του ελλείμματος, ανεξάρτητα από την εξ επόψεως δημοσιονομικής ευθύνης αξιολόγηση των περιστατικών αυτών. Εξ αυτού το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι η αναιρεσιβαλλομένη, η οποία θεμελιώνει τη δημοσιονομική ευθύνη της αναιρεσείουσας αποκλειστικώς στην υπογραφή του επίμαχου πρακτικού παραλαβής υπηρεσιών χωρίς πραγματικό έλεγχο για το αν αυτές όντως παρασχέθηκαν, δεν κλονίζει τις αιτιολογικές σκέψεις του απαλλακτικού βουλεύματος, ενώ ουδεμία ποινική ευθύνη αποδίδει στην αναιρεσείουσα και, οπωσδήποτε, δεν αμφισβητείται δι' αυτής άμεσα ή έμμεσα η απαλλακτική ποινική κρίση.

50. Κατόπιν αυτών, η Ολομέλεια κρίνει ότι ο σχετικός δεύτερος πρόσθετος λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής.

51. Μειοψήφησαν, ως προς τον σεβασμό από την αναιρεσιβαλλομένη του τεκμηρίου αθωότητας, ο Πρόεδρος Ιωάννης Σαρμάς, η Αντιπρόεδρος Μαρία Βλαχάκη και οι Σύμβουλοι Γεώργιος Βοΐλης και Νεκταρία Δουλιανάκη, οι οποίοι διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Η αναιρεσιβαλλομένη απέρριψε τον σχετικό λόγο με βάση τη γενικού χαρακτήρα κρίση ότι η ποινική είναι διάφορη από τη δημοσιονομική δίκη και συνεπώς η ευθύνη του συνευθυνόμενου σε έλλειμμα δεν μπορεί να ταυτίζεται με την ευθύνη του κατηγορούμενου σε απιστία. Έτσι όμως κρίνοντας παρέλειψε να εξετάσει αν, εν όψει της συγκεκριμένης διατύπωσης του απαλλακτικού βουλεύματος και ιδίως των πραγματικών περιστατικών που δέχθηκαν ως αποδεδειγμένα οι ποινικοί δικαστές, γεννώνται εύλογες αμφιβολίες ότι η αναιρεσεύουσα τέλεσε τις πράξεις που αποτελούν τη βάση της δημοσιολογιστικής της ευθύνης. Την έρευνα αυτή, που αφορά το πραγματικό της υπόθεσης δεν δικαιούται να διενεργήσει το αναιρετικό δικαστήριο, γι αυτό και η αναιρεσιβαλλομένη πρέπει να ανααιρεθεί και να αναπεμφθεί η υπόθεση στο Τμήμα, προκειμένου αυτό να διερευνήσει το πραγματικό της υπόθεσης σύμφωνα με τα ανωτέρω.

52. Με τον τρίτο λόγο αναίρεσης προβάλλεται, κατ' εκτίμηση, ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 330 ΑΚ, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε ότι η αναιρεσεύουσα επέδειξε παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά, σε βαθμό βαρείας αμέλειας, απορρίπτοντας τον ισχυρισμό της περί έλλειψης οιασδήποτε μορφής υπαιτιότητάς της.

53. Με το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναίρεσης προβάλλεται, κατ' εκτίμηση, ότι εσφαλμένα υπήχθησαν τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά στην αόριστη νομική έννοια της βαρείας αμέλειας, καθώς με την προσβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι η αναιρεσεύουσα φέρει υπαιτιότητα σε βαθμό βαρείας αμέλειας, ενώ έπρεπε να γίνει δεκτό ότι, σε περίπτωση που ήθελε κριθεί ότι η εκτέλεση των καθηκόντων της ήταν αμελής, αυτή βαρύνεται με ελαφρά αμέλεια, επί τω τέλει απαλλαγής της από τις επιβληθείσες σε βάρος της προσαυξήσεις. Κατά την αναιρεσεύουσα έπρεπε να ληφθεί υπόψη από το Τμήμα: (i) ότι η ίδια ήταν ... στη διεύθυνση οικονομικού της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Καβάλας με αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων τον προέλεγχο των δαπανών, τη διεκπεραίωση προς την υπηρεσία δημοσιονομικού ελέγχου και την παρακολούθηση και διεκπεραίωση προγραμμάτων .../3, .../8 και παραλλήλως είχε ορισθεί μέλος της επιτροπής παραλαβής υλικών, (ii) ότι η επιτροπή αυτή δεν ήταν αρμόδια για την παραλαβή υπηρεσιών όπως η επίμαχη, (iii) ότι το περιεχόμενο των υπηρεσιών που επρόκειτο να υλοποιήσει η ανάδοχος

περιγραφόταν εντελώς αόριστα στο συμβατικό κείμενο, ενώ η αναιρεσείουσα δεν είχε προηγούμενη εμπειρία στην παραλαβή υπηρεσιών τέτοιου είδους, οι οποίες δεν είχαν συγκεκριμένη χρονική διάρκεια, (iv) ότι η ίδια, ως διοικητική υπάλληλος, δεν είχε γνώση των διατάξεων του κανονισμού προμηθειών ούτε η νόμιμη διαδικασία παραλαβής εργασιών ή υλικών τηρείτο σε οποιαδήποτε άλλη δαπάνη κατά την κρίσιμη χρονική περίοδο στο νομαρχιακό διαμέρισμα ..., (v) ότι στο πρωτόκολλο παραλαβής υπέγραψε ότι παρέλαβε αυτό που περιγράφεται στο τιμολόγιο της αναδόχου, χωρίς να βεβαιώσει την καλή εκτέλεση της υπηρεσίας, (vi) ότι κατά την κρίσιμη χρονική περίοδο δεν υπήρχε οιαδήποτε υπόνοια ατασθαλίας ή διαφθοράς στην υπηρεσία, αλλά ήταν δεδομένο το κλίμα εμπιστοσύνης και νομιμότητας, η δε επιτροπή δεν είχε λάβει ειδικές κατευθύνσεις και οδηγίες ως προς την άσκηση των καθηκόντων της, (vii) ότι ο έλεγχος της νομιμότητας της δαπάνης ήταν πολλαπλός και μετά από τη δική της υπογραφή ακολούθησε ο έλεγχος από έμπειρους υπαλλήλους της υπηρεσίας δημοσιονομικού ελέγχου, οι οποίοι, αν και γνώριζαν πολύ καλά τα των δημοσίων δαπανών, προέβησαν στην ενταλματοποίηση της δαπάνης χωρίς να αμφισβητήσουν το περιεχόμενο του πρωτοκόλλου παραλαβής, στο οποίο αναφερόταν η παραλαβή του τιμολογίου της αναδόχου και όχι η καλή εκτέλεση των υπηρεσιών που της ανατέθηκαν και (viii) ότι η επιτροπή ουδέποτε ενημερώθηκε για τη ματαίωση των εκδηλώσεων, αλλά, ούτε και η ίδια η αναιρεσείουσα, ως εκ της θέσης της και των διοικητικών της καθηκόντων, μπορούσε να γνωρίζει τη λήψη απόφασης περί ματαίωσής τους.

54. Σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν.δ/τος 1264/1942, η αλληλέγγυος ευθύνη των μετά του υπολόγου συνευθυνόμενων αφορά όχι μόνο την έκταση των υποχρεώσεών τους, αλλά και το μέτρο της ευθύνης τους και, ως εκ τούτου, φέρουν νόθο αντικειμενική ευθύνη, ευθυνόμενοι κατά τεκμήριο για κάθε πταίσμα, δηλαδή και για ελαφρά αμέλεια, ενώ απαλλάσσονται μόνο εάν επικαλεστούν και αποδείξουν ότι δεν τους βαρύνει κανενός βαθμού υπαιτιότητα ως προς την επέλευση του ελλείμματος (ΕλΣυν Ολ. 1808/2014, 1241/2014, 2/2014, 2325/2012).

55. Ειδικότερα, ελαφρά αμέλεια δημοσιονομικώς υπευθύνου στοιχειοθετείται όταν δεν καταβάλλεται από αυτόν η αξιούμενη, από τον νόμο ή τους σχετικούς κανονισμούς ή η αποκτώμενη από τη συνήθη εκτέλεση των υπηρεσιακών του καθηκόντων, επιμέλεια του μέσου συνετού και ευσυνείδητου ικανού προς δικαιοπραξία φυσικού προσώπου, κινουμένου μέσα στον συγκεκριμένο κύκλο της επαγγελματικής και κοινωνικής δραστηριότητας.

56. Βαρεία αμέλεια υπαρχείοταν η, κατά τη διεξαγωγή από τον δημοσιονομικώς υπεύθυνο διαχειριστικών πράξεων, απόκλιση της

συμπεριφοράς του από το μέτρο της επιμέλειας που αναμένεται από αυτόν παρίσταται πρόδηλη, ιδιαιτέρως σοβαρή και αδικαιολόγητη.

57. Συνεπώς, μέτρο κρίσης για την απόδειξη της έλλειψης της υπαιτιότητας του υπολόγου – συνευθυνομένου αποτελεί, σε κάθε περίπτωση ελλείμματος που συνέχεται εσωτερικά, υπό λειτουργική έννοια, με τη διαχειριστική δράση αυτού, η συμπεριφορά που επιδεικνύει ο μέσος συνετός άνθρωπος του κύκλου του (αντικειμενική επιμέλεια) και όχι η συνήθης ατομική του συμπεριφορά (ΕλΣυν Ολ. 744, 746/2020, 877/2016, 3283/2013, 721-725/2012, 753/2010).

58. Στην περίπτωση δε που η υπαιτιότητα του υπολόγου ή συνευθυνομένου εξικνείται μέχρι του βαθμού της βαρείας αμέλειας ή του δόλου, καταλογίζονται εις βάρος του, πέραν του ποσού του ελλείμματος, και οι οριζόμενες από τις διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90) προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής (ΕλΣυν Ολ. 1239/2014 σκέψη IV).

59. Οι παραδοχές του δικαστηρίου της ουσίας ότι συντρέχει βαρεία αμέλεια πρέπει να βασίζονται σε πραγματικά περιστατικά που καλύπτουν με πληρότητα την προαναφερθείσα έννοια της βαρείας αμέλειας. Η εξειδίκευση της αόριστης νομικής αυτής έννοιας γίνεται από τον δικαστή της ουσίας μέσω των διδαγμάτων της κοινής πείρας. Ενώ, η κρίση του περί της συνδρομής ή μη βαρείας αμέλειας καθώς και αν η υπαίτια συμπεριφορά ήταν πρόσφορη για την παραγωγή του ζημιογόνου αποτελέσματος, εν όψει βεβαίως των ανέλεγκτων κατ' αναίρεση περί πραγμάτων παραδοχών του, συνιστά νομικό χαρακτηρισμό, ο οποίος ελέγχεται στην κατ' αναίρεση δίκη και ειδικότερα αν τα δεκτά γενόμενα πραγματικά περιστατικά υπάγονται στην νομική έννοια της βαρείας αμέλειας (βλ. ΕλΣυν Ολ. 2363/2011, 5242/2015, 1781/2018).

60. Επί του ζητήματος που τίθεται με τους ανωτέρω τρίτο και τέταρτο (κατά το α' σκέλος αυτού) λόγους αναίρεσης, το δικάσαν Τμήμα έκρινε ως εξής: (i) Η αναιρεσείουσα ευθύνεται με βαρεία αμέλεια για την πρόκληση του ελλείμματος διότι κατά την άσκηση των καθηκόντων της, ως μέλος της επιτροπής παραλαβής, δεν επέδειξε την επιβαλλόμενη λόγω της ιδιότητάς της επιμέλεια, καθόσον, όπως αποδείχθηκε από τα στοιχεία του φακέλου και όπως συνομολόγησε και η ίδια στο εφετήριο και προέκυπτε και από τις μαρτυρικές καταθέσεις των λοιπών μελών της επιτροπής, δεν προέβη σε κανέναν απολύτως έλεγχο των δήθεν παραληφθεισών υπηρεσιών της αναδόχου, αρκούμενη απλώς στην παραλαβή του οικείου τιμολογίου παροχής υπηρεσιών, και βεβαιώνοντας έτσι αναληθώς με την υπογραφή της την παραλαβή τους. (ii) Η ευθύνη της δεν αναιρείται λόγω του ότι, ως ισχυρίστηκε, με την υπογραφή της βεβαίωνε παραλαβή τιμολογίων και όχι

υπηρεσιών, ούτε και από την ενδεχομένως παράλληλη ευθύνη άλλων παραγόντων που έδρασαν στη διαχείριση του νομαρχιακού διαμερίσματος (iii) Αν η αναιρεσείουσα είχε πραγματοποιήσει έναν στοιχειώδη έλεγχο των αναγραφόμενων στο πρωτόκολλο υπηρεσιών, θα ήταν δυνατή η διαπίστωση της εικονικότητας αυτών, καθώς η άσκηση των καθηκόντων επιτροπής παραλαβής έχει ακριβώς την έννοια της συγκεκριμένης υποχρέωσης παραλαβής των υπηρεσιών με φυσική παρουσία και με άσκηση πραγματικού ελέγχου. Κατόπιν αυτών, το Τμήμα έκρινε ότι νομίμως καταλογίστηκε σε βάρος της αναιρεσείουσας το ποσό του ελλείμματος και οι αναλογούσες σε αυτό προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής.

61. Το Δικαστήριο, κινούμενο στο πλαίσιο της αναιρετικής του δικαιοδοσίας, παρατηρεί, στηριζόμενο στα γενόμενα δεκτά από την αναιρεσιβαλλομένη πραγματικά περιστατικά (έλλειψη ειδικότερης ενημέρωσης των μελών της επιτροπής εκ μέρους των αρμοδίων οργάνων του νομαρχιακού διαμερίσματος, καθώς και μη παροχή σε αυτά λεπτομερών κατευθύνσεων και οδηγιών ως προς την άσκηση των καθηκόντων τους και το αντικείμενο του ελέγχου που όφειλαν να διενεργήσουν, συνισταμένου όχι στην απλή θεώρηση των υποβληθέντων από την ανάδοχο παραστατικών αλλά στην προσήκουσα διαπίστωση της πραγματικής παροχής των συμφωνηθεισών υπηρεσιών), ότι η αναιρεσείουσα άσκησε τα καθήκοντά της εντός ενός υπηρεσιακού περιβάλλοντος που, ως προς την παραλαβή υπηρεσιών ως οι επίδικες, δεν έθετε στα μέλη των επιτροπών παραλαβής τις εγγενείς κατά νόμο απαιτήσεις διασφάλισης του αληθούς όσων βεβαιούνταν στο οικείο πρακτικό παραλαβής. Το Δικαστήριο επισημαίνει, συναφώς, ότι η αναιρεσείουσα στερείτο ειδικευμένων γνώσεων και ότι η φύση των επίμαχων στην κρινόμενη υπόθεση προς παραλαβή υπηρεσιών είναι τέτοια ώστε να καθίσταται κατά νόμο δυσχερής ο καθορισμός των απαιτούμενων για τη διάγνωση της πραγματοποίησής τους ενεργειών επαλήθευσης, ιδίως όταν οι ενέργειες αυτές δεν έχουν εκ των προτέρων καταγραφεί. Εν όψει αυτών, το Δικαστήριο κρίνει ότι τα πραγματικά περιστατικά, που έγιναν δεκτά με την πληττόμενη απόφαση ως προς την επιδειχθείσα συμπεριφορά της αναιρεσείουσας, δεν πληρούν το πραγματικό της έννοιας της βαρείας αμέλειας αλλά της ελαφράς αμέλειας, καθόσον η συμπεριφορά της αναιρεσείουσας δεν αποκλίνει σε τέτοιον βαθμό από το μέτρο της επιμέλειας που αναμένεται, υπό τις προπεριγραφείσες συνθήκες, από τον μέσο συνετό και επιμελή υπάλληλο νπδδ - μέλος επιτροπής παραλαβής υπηρεσιών, ώστε να παρίσταται πρόδηλη, ιδιαιτέρως σοβαρή και αδικαιολόγητη.

62. Με βάση τα ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτό, κατά μερική παραδοχή των σχετικών προβαλλόμενων τρίτου και τέταρτου (κατά το α΄

σκέλος αυτού) λόγων αναίρεσης, ότι κατ' εσφαλμένη εφαρμογή της νομικής έννοιας της βαρείας αμέλειας το δικάσαν Τμήμα υπήγαγε στην έννοια της βαρείας αμέλειας τα ως άνω πραγματικά περιστατικά.

63. Κατά τη γνώμη, όμως, των Συμβούλων Σταματίου Πουλή Δέσποινας Καββαδία -Κωνσταντάρα, Θεολογίας Γναρδέλλη, Κωνσταντίνου Εφεντάκη, Δημητρίου Τσακανίκα και Βασιλικής Πέππα, από τα αφορώντα στη συμπεριφορά της αναιρεσείουσας περιστατικά που έγιναν δεκτά από το Τμήμα και ιδίως από την εκ του νόμου πρόβλεψη των καθηκόντων της ως μέλους της επιτροπής, τη μη προσκόμιση οιαδήποτε στοιχείου προς απόδειξη της παροχής των υπηρεσιών της δημοσιογράφου και τη συνομολογηθείσα μη άσκηση έστω και στοιχειώδους ελέγχου από τα μέλη της επιτροπής προς διαπίστωση της πραγματικής παροχής των υπηρεσιών της αναδόχου, αν και υφίσταντο αρκετές ενδείξεις αοριστίας των προσκομισθέντων δικαιολογητικών, στοιχειοθετείται το πραγματικό της νομικής έννοιας της βαρείας αμέλειας. Συνεπώς, κατά τη γνώμη αυτήν, ορθώς το Τμήμα υπήγαγε στην έννοια της βαρείας αμέλειας τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά, καταφάσκοντας, ακολούθως, και τη νομιμότητα της επιβολής εις βάρος της αναιρεσείουσας, τόσο του διαπιστωθέντος ελλείμματος, όσο και των συναφών προσαυξήσεων. Πλην η γνώμη αυτή δεν κράτησε.

64. Με τον πέμπτο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 81 του ν. 4129/2013 (Α' 52) σε συνδυασμό με τη συνταγματική αρχή της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος), το δικάσαν Τμήμα απέρριψε ως νόμο αβάσιμο τον επικουρικός προβληθέντα λόγο περί εφαρμογής της ως άνω διάταξης στην επίδικη περίπτωση και συνακόλουθα της απαλλαγής της από τον καταλογισμό λόγω συγγνωστής εκ μέρους της πλάνης κατά τη διενέργεια πράξεων που συνδέονται με τη δημιουργία του ελλείμματος ή επικουρικός τον περιορισμό του καταλογισθέντος σε βάρος της ποσού στο 1/10 αυτού, ενώ έπρεπε να θεωρήσει ότι η διάταξη αυτή, προκειμένου να μην δημιουργεί αδικαιολόγητο προνόμιο υπέρ συγκεκριμένης κατηγορίας υπολόγων, επεκτείνεται, σύμφωνα με την αρχή της ισότητας, και στη δική της περίπτωση.

65. Με τον πρώτο πρόσθετο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 37 παρ. 1 του ν. 3801/2009 (Α' 163), το δικάσαν Τμήμα δεν εφάρμοσε τη διάταξη αυτή προς τον σκοπό ολικής άρσης του καταλογισμού λόγω συγγνωστής πλάνης, άλλως περιορισμού του καταλογισθέντος ποσού στο 1/10 αυτού, καίτοι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της, καθόσον δεν υφίσταται ένδειξη τέλεσης εκ μέρους της αναιρεσείουσας έστω και της ελάχιστης αμελούς πράξης, αφού η ίδια ήλεγξε όλα τα νομιμοποιητικά

έγγραφα που επισυνάπτονταν στο χρηματικό ένταλμα για την εκτέλεση των υπηρεσιών της αναδόχου, ενώ ακόμη και σήμερα οι ελεγκτικές αρχές δεν δύνανται να εξακριβώσουν την παροχή ή μη των υπηρεσιών. Κατά την αναιρεσείουσα, η ως άνω διάταξη δεν εφαρμόζεται μόνον στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (οτα) α' βαθμού, αλλά και στους οτα β' βαθμού, διότι ενδεχόμενος περιορισμός μόνον στους πρωτοβάθμιους οτα παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας, αποτελεί μη επιτρεπτό περιορισμό με βάση τη γραμματική ερμηνεία της διάταξης και έρχεται σε αντίθεση με το πνεύμα του νομοθέτη και τη βούλησή του.

66. Κατ' εκτίμηση του αναιρετηρίου (βλ. σκέψη 15 της παρούσας) και ανεξάρτητα από την νομική βασιμότητα των επιμέρους ισχυρισμών (ΕλΣυν Ολ. 477/2019), πάντως εν προκειμένω προβάλλεται λόγος περί πλημμελούς εφαρμογής από το δικάσαν Τμήμα της αρχής της αναλογικότητας. Ο λόγος αυτός προβάλλεται ενώπιον της Ολομέλειας παραδεκτώς, καθόσον είχε αποτελέσει και λόγο έφεσης ενώπιον του Τμήματος, υπό τη μορφή αιτήματος μείωσης του καταλογισμού λόγω συνδρομής συγγνωστής πλάνης στο πρόσωπο της ήδη αναιρεσείουσας κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 37 παρ. 1 του ν. 3801/2009, συνεπώς πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω.

67. Το δικάσαν Τμήμα απέρριψε τον λόγο περί μείωσης του καταλογισθέντος ποσού στο 1/10 αυτού ως νόμω αβάσιμο, διότι από την επικληθείσα δια της εφέσεως διάταξη του άρθρου 37 παρ. 1 του ν. 3801/2009 αφενός δεν προκύπτει τέτοια δυνατότητα του Δικαστηρίου αναφορικά με υποθέσεις καταλογισμών υπαλλήλων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δευτέρου βαθμού, αφετέρου, λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της, δεν είναι δυνατή η επεκτατική ή αναλογική της εφαρμογή.

68. Στο άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από τον νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας».

69. Από τη διάταξη που παρατέθηκε στην προηγούμενη σκέψη συνάγεται ότι η αρχή της αναλογικότητας λαμβάνεται υπόψη για την ερμηνεία και εφαρμογή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου και εφαρμόζεται στους κάθε είδους περιορισμούς που μπορεί να επιβληθούν στα δικαιώματα

του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, όπως είναι και το δικαίωμα στην περιουσία. Επομένως, ο καταλογισμός σε βάρος των δημοσιονομικώς υπευθύνων για την αναπλήρωση του προκληθέντος στη δημόσια διαχείριση ελλείμματος, ως μέτρο που πλήττει το δικαίωμα στην περιουσία του καταλογιζομένου, δεν συνδέεται αναγκαιώς και αρρήκτως με το ύψος του διαπιστωθέντος ελλείμματος (ΕλΣυν Ολ. 1824/2019, 1929/2018), αλλά υπόκειται στην αρχή της αναλογικότητας, που απαιτεί για την επιβολή του να τηρείται μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ αφενός του σκοπού δημοσίου συμφέροντος της αποκατάστασης της δημόσιας διαχείρισης και αφετέρου της προστασίας των περιουσιακών δικαιωμάτων του καταλογιζομένου, ώστε να μην υφίσταται δυσανάλογη και υπερβολική επιβάρυνση.

70. Το δικάσαν Τμήμα όφειλε, στο πλαίσιο της έρευνας των προβαλλομένων λόγων έφεσης σχετικά με τη νομιμότητα του επιβληθέντος σε βάρος της ήδη αναιρεσείουσας καταλογισμού, να προβεί ειδικώς σε έλεγχο, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, αν ο καταλογισμός αυτός τελεί σε εύλογη σχέση αναλογίας με τις κατά τα ανωτέρω κρίσιμες για τον προσδιορισμό του ύψους του παραμέτρου και είτε να διαλάβει ειδική κρίση ως προς την τήρηση της αρχής αυτής, είτε, στην αντίθετη περίπτωση, να προβεί σε επιμέτρηση του καταλογισθέντος ποσού στο αναγκαίο κατά την κρίση του μέτρο, λαμβάνοντας υπόψη πρόσφορα προς τούτο κριτήρια, όπως είναι η βαρύτητα της δημοσιονομικής παράβασης και οι συνέπειές της, το εύρος της απόκλισης της συμπεριφοράς του υπαιτίου από τη δημοσιονομική νομιμότητα, ο βαθμός υπαιτιότητάς του και η επερχόμενη εξαιτίας του καταλογισμού βλάβη της περιουσίας του καταλογιζομένου.

71. Επομένως, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, με την οποία κρίθηκε νόμιμος ο σε βάρος της αναιρεσείουσας καταλογισμός χωρίς περαιτέρω έρευνα της τήρησης της δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των περιουσιακών δικαιωμάτων της και της αποκατάστασης του προκληθέντος, μεταξύ άλλων, διά των πλημμελών ενεργειών της, ελλείμματος, πρέπει, κατά παραδοχή των σχετικώς προβαλλόμενων πέμπτου και πρώτου πρόσθετου λόγων να αναιρεθεί για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας.

72. Κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 62 και 71 και να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση του IV Τμήματος για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή της αόριστης νομικής έννοιας της βαρείας αμέλειας και της αρχής της αναλογικότητας.

73. Μετά την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης, πρέπει να διαταχθεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου στην αναιρεσείουσα, κατ'

εκτίμηση δε των περιστάσεων, να απαλλαγούν το Ελληνικό Δημόσιο και η Περιφέρεια ...από τα δικαστικά έξοδα αυτής (άρθρα 310 παρ. 1 εδάφιο α' και 314 παρ. 3 του ν. 4700/2020, αντιστοίχως).

74. Μετά την αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης η υπόθεση, η οποία δεν χρήζει διερεύνησης κατά το πραγματικό της μέρος, πρέπει να διακρατηθεί και να δικαστεί στην ουσία από την Ολομέλεια, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 176 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

75. Δοθέντος ότι, σύμφωνα με τα δεκτά γενόμενα στη σκέψη 61 της παρούσας, η επιδειχθείσα από την εκκαλούσα και ήδη αναιρεσείουσα συμπεριφορά στοιχειοθετεί την έννοια της ελαφράς αμέλειας, πρέπει αυτή να απαλλαγεί από τις επιβληθείσες με την ΕΜΠ .../...2013 καταλογιστική απόφαση προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, ύψους 5.445,00 ευρώ.

76. Ως προς τον έλεγχο της τήρησης της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο καταλογισμός σε βάρος της αναιρεσείουσας ποσού που υπερβαίνει το 10% του διαπιστωθέντος ελλείμματος, διαρρηγνύει τη δίκαιη ισορροπία μεταξύ του σκοπού που επιδιώκεται με τον καταλογισμό και των περιουσιακών δικαιωμάτων της καταλογιζομένης. Τούτο δε ύστερα από στάθμιση των συντρεχουσών περιστάσεων, υπό τις οποίες η αναιρεσείουσα προέβη στη συνυπογραφή του πρωτοκόλλου παραλαβής, ήτοι: α) της υπογραφής εκ μέρους της του οικείου πρακτικού κατόπιν διαβεβαιώσεων υπηρεσιακών παραγόντων του νομαρχιακού διαμερίσματος για τον τυπικό χαρακτήρα των ενεργειών της ως απλού ελέγχου συνημμένων δικαιολογητικών, χωρίς ανάγκη πιστοποίησης της πραγματικής παροχής υπηρεσιών εκ μέρους της αναδόχου, β) της εν γένει εσφαλμένης αντίληψης που επικρατούσε στις υπηρεσίες του νομαρχιακού διαμερίσματος ... ως προς τον ρόλο και τον τρόπο λειτουργίας των επιτροπών παραλαβής και της συναφούς έλλειψης σχετικών κατευθύνσεων, γ) του βαθμού υπαιτιότητάς της, δ) του .../2014 αμετάκλητου απαλλακτικού βουλεύματος, με το οποίο το Συμβούλιο Εφετών ... αποφάσισε να μη γίνει κατηγορία εις βάρος της και ε) του ότι, κατά τα γνωστά στο Δικαστήριο από προηγούμενες διαδικαστικές του ενέργειες (βλ. άρθρο 242 παρ. 2 του ν. 4700/2020), εις βάρος της αναιρεσείουσας έχει επιβληθεί συνολικός καταλογισμός ύψους 209.090,00 ευρώ πλέον προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής, για παρόμοιες πλημμέλειες που διαπιστώθηκαν στη διαχείριση του νομαρχιακού διαμερίσματος ... τα έτη 2005 και 2006.

77. Κατόπιν αυτών, η ένδικη έφεση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, να μεταρρυθμιστεί η προσβαλλόμενη καταλογιστική απόφαση και το ποσό του καταλογισμού να περιορισθεί στο ποσό, πέραν του οποίου κατά τα ανωτέρω διαρρηγνύεται η δίκαιη ισορροπία, ήτοι στο ποσό των 550,00 ευρώ.

78. Κατά τη γνώμη όμως της Αντιπροέδρου Άννας Λιγωμένου και των Συμβούλων Σταματίου Πουλή, Δέσποινας Καββαδία - Κωνσταντάρα, Βασιλικής Πέππα, και Γρηγορίου Βαλληνδράκαι συνεκτιμωμένων των ως άνω περιστάσεων, το καταλογισθέν ποσό πρέπει να περιοριστεί, κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, στο 20% αυτού, ήτοι στο ποσό των 1.100,00 ευρώ.

79. Μετά την εν μέρει παραδοχή της έφεσης κατά της προαναφερόμενης απόφασης καταλογισμού, πρέπει να διαταχθεί η απόδοση στην εκκαλούσα των εννέα δεκάτων του παραβόλου που κατέβαλε για την άσκησή της (άρθρο 310 παρ. 1 εδάφιο β' του ν. 4700/2020, κατ' εκτίμηση δε των περιστάσεων να απαλλαγούν το Ελληνικό Δημόσιο και η Περιφέρεια ...από τα δικαστικά έξοδα αυτής (άρθρο 314 παρ. 3 του ίδιου νόμου).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την αίτηση αναίρεσης και τους πρόσθετους λόγους αυτής.

Αναιρεί την .../2016 απόφαση του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου αναίρεσης στην αναιρεσείουσα.

Διακρατεί και δικάζει την υπόθεση.

Δέχεται εν μέρει την από ...2013 (ΑΒΔ .../2013 έφεση).

Μεταρρυθμίζει την .../...2013 απόφαση του Οικονομικού Επιθεωρητή της Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης

Περιορίζει τον εις βάρος της ήδη αναιρεσείουσας καταλογισμό στο ποσό των 550,00 ευρώ.

Απαλλάσσει αυτήν από το σύνολο των επιβληθεισών προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής, ύψους 5.445,00 ευρώ.

Διατάσσει την απόδοση στην εκκαλούσα και ήδη αναιρεσείουσα του παραβόλου έφεσης, κατά τα 9/10 αυτού. Και

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο και την Περιφέρεια ... από τα δικαστικά έξοδα της αναιρεσείουσας και των δύο βαθμών.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε με τηλεδιάσκεψη, στις 17 Ιουνίου 2021.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΕΠΠΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 7 του ν. 4820/2021 (βλ. 22553/10.5.2022 απόφαση Προέδρου ΕλΣυν), την 10^η Μαΐου 2022.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ